

STUDENTOMBUDETS ÅRSRAPPORT

Studieåret 2022/2023

– med et tilbakeblikk på 5 år som studentombud

Maren Anne Kvaløy
studentombud

INNHold

Innledning - om rapporten	2
<i>Formål.....</i>	2
5 års retrospektiv	2
<i>Om studentombudsrollen .....</i>	2
Lovpålagt ordning.....	2
Mandat	3
Grunnleggende verdier	3
Henvendelser fra studenter	4
<i>Studentombudets behandling av henvendelser.....</i>	4
Oppfølgingsmetode.....	4
Henvisninger.....	5
Fakultetsfordeling	6
<i>Kategorifordeling.....</i>	7
Saker og anbefalinger – 5 års retrospektiv.....	8
<i>Særlig om kategorien eksamen .....</i>	8
2022/2023	8
Eksamen – 5 års retrospektiv	10
<i>Særlig om kategorien tilrettelegging .....</i>	12
2022/2023	12
Tilrettelegging – 5 års retrospektiv	14
<i>Særlig om kategorien opptak/studierett .....</i>	15
2022/2023	15
Opptak og studierett – 5 års retrospektiv	16
<i>Særlig om kategorien læringsmiljø .....</i>	17
2022/2023	17
Læringsmiljø - 5 års retrospektiv.....	19
Arbeidsgruppe for oppfølging av Shot	22
<i>Særlig om kategorien praksis.....</i>	23
2022/2023	23
Praksis – 5 års retrospektiv.....	25
<i>Særlig om kategorien skikkethet .....</i>	26
2022/2023	26
Studentombudets befatning med skikkethetsaker.....	27

Skikkethet – tilbakeblikk.....	28
<i>Særlig om kategorien administrativt</i>	28
2022/2023	28
Administrativt – 5 års retrospektiv.....	30
<i>Særlig om kategorien PhD – doktorgradskandidater</i>	31
Doktorgradskandidatene ved UiS.....	32
2022/2023	32
PhD-kandidater - 4 års retrospektiv	33
<i>Endelig – særlig om kategorien henvist</i>	33
2022/2023	33
Veiledningstjenesten.....	34
Studentsamskipnaden (SiS)	34
Andre oppgaver	36
Synlighet for studentene – 5 års retrospektiv.....	36
<i>Kommunikasjon og promotering</i>	36
Fast e-post til alle studenter ved UiS.....	36
Fysiske besøk ved institutt/fakultetet/enheter	36
Ph.d.-kandidatene	36
Studentorganisasjonen (StOr)	37
<i>Deltakelse i arbeidsgrupper og møter</i>	37
Observatør i læringsmiljøutvalget (LU) og fast orienteringspost i kvalitetsutvalget (KU).....	37
Refleksjoner rundt organiseringen av sentrale utvalg	37
«Tilgang» til ledelsen.....	38
5. Nettverk, konferanser og møter utenfor UiS.....	38
Nettverk, samlinger og konferanser	38
Mindre høyskoler og fagskoler	39
6. Oppsummering - fem år som studentombud	39
UiS-strategi, samfunnsoppdrag og motto	39
Kronikk.....	40
Vedlegg	43
<i>Kategoribeskrivelse</i>	43
<i>Mandat</i>	45

FORORD

You ain't seen nothing yet, var det noen som sang en gang. Førrige årsrapport til styret ble avsluttet med løftet blikk ut fra Stavanger og Norge. Krisene sto i kø. Pandemien var historie, men studenter var på flukt fra krig i Europa. UiS tok imot ukrainske studenter og forsøkte etter beste evne å hjelpe og støtte. Det var da. Nå er det verre. Ukraina tæres, og Midtøsten brenner. Det er utilbørlig å sammenligne katastrofer, men det verden har vært vitne til i Gaza denne høsten, kan ikke beskrives. Det er nok nå.

Når verden nær oss ser ut som den gjør, er det å skrive studentombudet årsrapport en takknemlig og fredelig affære. Men, årets rapport har søkelys på en alvorlig og ganske dystre utvikling. For ti år siden slet hver sjette student med psykiske lidelser. Nå er det hver tredje. 1 av 3. Folkehelseinstituttet forsker på studenters psykiske helse. En forskningsartikkel fra Folkehelseinstituttet publisert i *The Lancet Regional Health*¹. (sept. 2023) basert på Shot-undersøkelsen², fant at forekomsten av nåværende psykiske lidelser var høy både for kvinner (39, 7%) og menn (25,7%). En alarmerende høy forekomst av flere psykiske lidelser blant norske høyskole- og universitetsstudenter, antyder funnene.

Studentombudet har møtt mange studenter, langt flere enn tidligere år, som åpenbart sliter med sin psykiske helse. Det får konsekvenser for studentenes liv på UiS. Det får konsekvenser for UiS.

Studentenes psykiske helse er, slik studentombudet ser det, ikke et problem avgrenset til akademia. Det er et samfunnsproblem. I denne rapporten belyses dette temaet, og spørsmål som reises er: Hva gjør Universitetet i Stavanger for å imøtekomme disse studentene, og hvor går grensen for UiS sitt ansvar? Hva og hvor er grenseflaten mellom studentenes læringsmiljø og den enkelte students psykiske helse?

Studentombudet rapporterer årlig til universitetsstyret, og dette er den femte årsrapporten fra nåværende studentombud. Formålet er å gi et bilde på ombudets virksomhet i studieåret som har gått, fra 1. august 2022 - 31. juli 2023. Denne rapporten er ikke bare en årsrapport, men også en 5 års retrospektiv. Jeg har vært studentombud i fem år, og det passer å oppsummere og reflektere litt over disse fem årene. Styret ved UiS er nytt denne høsten, og det bidrar også til at en slik oppsummering anses nyttig for styret.

Rapporten legges frem for styret ved UiS, 7. desember 2023.

Jeg benytter anledningen til å takke den enkelte student for et godt samarbeid i året som har gått!

Universitetet i Stavanger, 22.11.23

Maren Anne Kvaløy

Studentombud UiS

---

¹ <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2666776223001515?via%3Dihub>
<https://www.sciencedirect.com/journal/the-lancet-regional-health-europe>
² <https://studenthelse.no/forskning/>

Innledning – om rapporten

Formål

Studentombudets årsrapport har som formål å holde styret ved UiS orientert om studentombudets arbeid i studieåret som har gått. Rapporten gir en oversikt over ombudets virksomhet i rapportperioden, gjennom statistikk og eksempler fra studenthenvendelser.

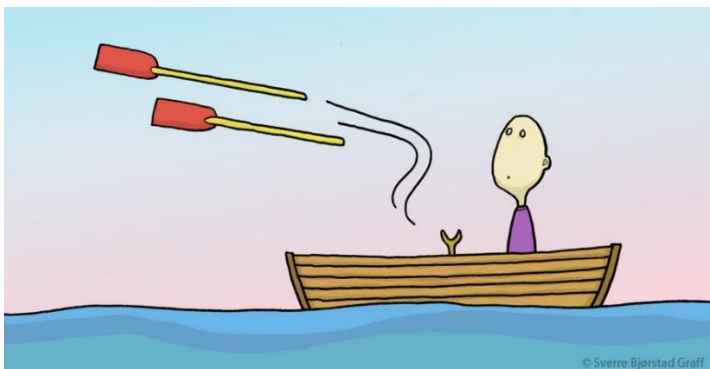
I rapportperioden har ombudet mottatt 278 henvendelser – en økning på nær 5 % fra året før. Henvendelsene kommer fra studenter ved alle fakultet, og alle kategorier av henvendelser er representert.

Studentombudet ønsker at UiS skal bli enda bedre på saksbehandling og rettssikkerhet overfor studentene våre, søke likebehandling, effektivitet og rettferdighet i behandlingen av studentsaker. Målet er at denne rapporten kan være et bidrag til utvikling av universitetet til det beste for våre studenter.

5 års retrospektiv

Årets rapport er i tillegg til å være en årsberetning, også et tilbakeblikk på de siste fem årene. Å fremheve et slikt perspektiv i rapporten, er ment som et forsøk på å løfte blikket og se hva som rører seg av problemer og utfordringer i studentmassen ved UiS, ikke bare i årets som har gått, men i en litt lengre tidsepoke. Årets rapport skal fortsatt, i likhet med tidligere rapporter, gi et bilde på studentombudets erfaringer og funn i de sakene som ombudet har arbeidet med gjennom studieåret, men den skal i år i tillegg male et bilde av hva som rører seg av utfordringer for våre studenter over flere år.

En sammenligning med tall fra tidligere år gjøres også i år. Men kommentarene og refleksjonene knyttet til de ulike kategoriene av henvendelser settes i et femårsperspektiv.

Du og du som årene flyr

Om studentombudsrollen

Lovpålagt ordning

Studentombudsordningen er relativt ny i Norge. Universitetet i Oslo fikk landets første studentombud i 2013. UiS fulgte etter i 2015. Siden den gang har det blitt etablert nær 20 studentombud i landet. Ordningen med studentombud er imidlertid hverken ny eller særnorsk. I USA og Canada har det vært studentombud på utdanningsinstitusjonene siden 1960-tallet, mens i Europa ble de første ombudsordningene etablert på 80- og 90-tallet.

4. juni 2019 vedtok Stortinget lovfestet rett til tilgang på studentombud for alle studenter ved norske høyrere utdanningsinstitusjoner og fagskoler.

Universitets- og høyskoleloven:

§ 4-17 Studentombud

(1) Styret skal sørge for at alle studenter har tilgang til et studentombud.

(2) Studentombudet skal gi studenter råd og hjelp i saker knyttet til deres studiesituasjon.

Studentombudet kan ikke instrueres i sitt virke. Studentombudet har taushetsplikt, jf. forvaltningsloven §§ 13 til 13 e.

(3) Departementet kan gi nærmere forskrift om studentombud.

(lovdata, Uhl av 1. april 2005 nr. 15)

Mandat

Studentombudet er en uavhengig bistandsperson som har som oppgave å hjelpe, veilede og bistå studentene i studiesituasjonen. Studentombudet ved UiS følger dermed samme modell som de andre studentombudene i Norge. Mandatet til studentombudet kan leses her:

<https://www.uis.no/nb/student/studentombudet-ved-uis#/> og er også vedlagt rapporten.

Grunnleggende verdier

Studentombudene i Norge har felles grunnleggende verdier i det arbeidet vi gjør ved våre respektive institusjoner.

Uavhengighet er selve fundamentet for å gjøre en god jobb som studentombud og er derfor en viktig verdi for ombudet. Studenter som møter utfordringer i studiesituasjonen, kan i mange tilfeller være i ferd med å miste sin tillit til utdanningsstedet. Da er det viktig for studenten å vite at det finnes en uavhengig instans ved UiS som kan gi råd og bistand. Studentombudet har god oversikt over regler og rutiner og kan derfor forstå og forklare hva som har skjedd, hvorfor det har skjedd og bidra til å belyse problemet for studenten. Studentombudets rolle er å se problemstillingen eller utfordringen studenten kommer med fra utsiden og forsøke å hjelpe innenfor gitte rammer. En slik uavhengighet kan bidra til at partene kan tenke kreativt og åpent om ulike muligheter og komme frem til gode løsninger, innenfor det regelverket som gjelder ved UiS.

Studentombudet er *nøytralt og upartisk* i den forstand at ombudet aldri vil "ta side eller parti" med den ene parten i en sak. Studentombudet er ikke studentens advokat og skal derfor ikke tale studentens sak, men være en upartisk bistandsperson som skal forsøke å belyse og løse saken til beste for alle og innenfor rammen av de regler og rutiner som gjelder ved UiS. Studentombudet kan hjelpe studenter med å finne hvilke argumenter som er relevante for at de skal kunne ivareta sine interesser i en sak, og hjelpe til med å finne ut av og bistå i ulike prosesser, men ombudet vil ikke eksempelvis skrive en klage for en student, eller føre en sak for en student i universitetets klagenemnd.

Konfidensialitet står sterkt hos studentombudet. Ombudet har taushetsplikt, noe som betyr at når en student besøker kontoret, ringer eller sender e-post, så skal han eller hun være helt trygg på at det som blir sagt ikke bringes videre. Studentombudet har taushetsplikt i sakene det behandler (jf. Forvaltningslovens bestemmelser om taushetsplikt). For at ombudet skal kunne ta saken videre må studenten løse ombudet fra taushetsplikten.

Studentombudet er *uformelt*. Det skal være lav terskel for alle studenter ved UiS å kontakte studentombudet, og det er viktig at studentene ikke skal føle at det er vanskelig å komme til

ombudet eller at man er til bry når man tar kontakt. Ingen sak er for stor eller for liten, og dersom studentombudet ikke kan hjelpe, skal ombudet være en veiviser for studenten slik at studenten får den hjelpen som trengs.

Henvendelser fra studenter

Studentombudets behandling av henvendelser

Det er stor variasjon både tematisk og i arbeidsmengde i sakene studentombudet får. Noen henvendelser kan besvares med en enkel bekreftelse eller et kort svar på et konkret spørsmål, mens andre medfører undersøkelser knyttet til gjeldende regelverk, kontakt med aktuelle saksbehandlere på institutt og fakultetet, innkalling av berørte parter til møte om saken, utredning og rimelighetsvurdering både på generelt grunnlag og i den konkrete saken. Enkelte saker kan løpe over flere uker og måneder.

Henvendelsene som kommer til studentombudet, varierer i arbeidsmengde. September og februar er normalt de månedene som har flest henvendelser. Årsaken er at ombudet ved semesterstart høst og vår sender en felles e-post til alle studentene ved UiS med informasjon om ombudets rolle og funksjon, med en oppfordring om å ta kontakt dersom man har problemstillinger/utfordringer knyttet til studiesituasjonen. På denne måten får alle studentene ved UiS informasjon om studentombudsfunksjonen og en direkte oppfordring om å ta kontakt ved behov. Studentombudet har erfart i flere år at dette er en effektiv måte å komme i kontakt med studentene på, og gjøre dem oppmerksom på ombudsordningen ved UiS.

Oppfølgingsmetode

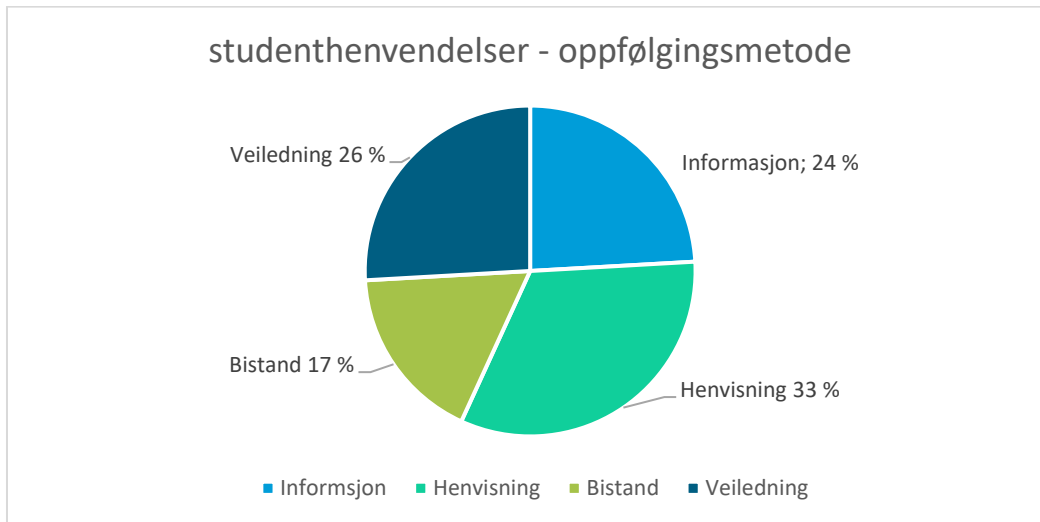
Både type henvendelser og hva slags reaksjon/oppfølging som kreves varierer i stor grad. Noen studenter ønsker at studentombudet blir med i møter med fakultet eller institutt som en nøytral bistandsperson. Studentombudet fungerer ikke som en advokat for studenten i slike møter, men opptrer upartisk i et møte der maktbalansen er skjev mellom studenten på den ene siden og UiS-ansatte på den andre. Da er det nyttig for studenten å ha støtte i studentombudet, samtidig som det er viktig for ombudet å sørge for at møte går riktig for seg, at studenten blir hørt og at møte er saklig og følger god forvaltningskikk.

Noen studenter ønsker kun å rådføre seg uten at saken deres blir tatt videre. Flere studenter tar kontakt i forbindelse med skriving av klager og en del studenter ønsker en uavhengig person å diskutere sine opplevelser/problemstillinger/utfordringer med, uten ønske om videre oppfølging. Fordi studentombudet har taushetsplikt og kontakten med ombudet alltid er konfidensiell, er det opp til studenten selv i hvor stor grad man ønsker at ombudet skal involveres.

Oppfølgingsmetode er delt inn i fire ulike former for respons:

- Informasjon:* Enveis/engangs kommunikasjon utelukkende med informasjon til studenten. Det kan handle om forklaring av regelverk knytte til eksamen, tilrettelegging, praksis, skikkethet etc, samt informasjon om frister, rettigheter etc.
- Veiledning:* Frem og tilbake kommunikasjon, oppfølgingsspørsmål, mer informasjon/råd, forklaring om fremgangsmåte etc.

- Bistand:** Ta saker videre til aktuell instans/ansatt på vegne av student eller for å få mer informasjon, innhente fakta, opplyse saken bedre. Høre fakultet/enhets syn/forklaring. Bistå i møter med student.
- Henvising:** Henvist til annen instans på eller utenfor UiS, med eller uten tilleggsm informasjon. Ingen konkret og direkte hjel med saken.

Noen henvendelser kan kategoriseres i flere kategorier når det gjelder oppfølging. Det er ikke uvanlig at ombudet informerer studenten om for eksempel regelverk knyttet til endringer i utdanningsplan, eller rettigheter i forbindelse med tilrettelegging, for så å henvise videre til andre enheter ved UiS for videre oppfølging. Derfor er det valgt en form for rangering³ av oppfølgingskategoriene over, som innebærer at dersom studentombudet både informerer og henviser, så rangerer informering over henvising i oversikten, og henvendelsen sorterer dermed i kategorien informasjon.

Henvisninger

Diagrammet over viser at det er flest henvendelser til studentombudet der responsen er henvising. Siden denne kategorien rangerer nederst, betyr det at de studenthenvendelsene som havner i denne kategorien, er saker der studentombudet henviser direkte til en annen instans, uten videre oppfølging. Ombudet informerer kort om hvorfor studentombudet ikke kan hjelpe direkte, og begrunner henvisningen. Det har vært en solid økning i antall henvisninger fra tidligere år. Tidligere har i snitt 15 % av henvendelsene blitt direkte videresendt til andre, mens det i år er en dobling. En slik utvikling kan ha flere forklaringer; flere studenter tar kontakt med studentombudet fordi de ikke vet hvor de skal henvende seg med sitt problem/utfordring/sak, og blir henvist videre fordi studentombudet ikke er rett instans for hjelp eller bistand, eller at flere studenter enn tidligere kjenner studentombudsordningen som et lavterskeltilbud for alle studenter. Dermed er det lett å kontakte ombudet med sin sak.

Studentombudet ser ikke denne store andelen henvisingssaker som verken sløsing med ressurser eller en institusjonell utfordring med mangelfull informasjon til studentene om hvor de kan få hjelp. Ombudet ser det snarere som en god ting at studentene finner frem til studentombudet og tenker at det er trygt og greit å søke hjelpe der. Studentene i denne gruppen, som blir henvist videre til andre

³ Rangering: 1. bistand, 2.veiledning, 3. informasjon og 4. henvising.

instanser, uttrykker takknemlighet for den lille, men viktige hjelpen de får med å bli guidet i riktig retning for å adressere sitt problem.

Studentombudet henviser studenter videre både til studieveileder, studiekonsulent, praksiskoordinator, og til studentsamskipnaden. Uten at studentombudet har ført statistikk over innholdet i sakene som er henvist videre, er det et bestemt inntrykk dette året, at ombudet har henvist flere studenter til SiS Helse enn tidligere. Det er påfallende mange studenter som kontakter studentombudet med en bagatellmessig problemstilling, som det viser seg, når man snakker litt nærmere med studenten, å være problematisk knyttet til psykisk helse. Studenter tar kontakt fordi de ikke trives i et gruppearbeid, men det viser seg etter hvert at årsaken er sosial angst og problemer med å møte fysisk på campus. Andre ønsker digital undervisning som man hadde under pandemien fordi det er stress å komme seg til campus med buss, eller det er dårlig med parkering for bil, men det kommer gjerne frem etter hvert, at studenten er ensom, sliten og nedstemt. Andre forteller om problemer knyttet til spising, til soving og til manglende evne til fokus og konsentrasjon.

Studentombudet er oppriktig bekymret for denne gruppen studenter. Studentenes psykiske helse opptar studentombudet, og i denne årsrapporten med et femårs retrospekt, vil psykisk helse som tema trekkes frem i særlig grad.

Fakultetsfordeling

Studentombudet registrerer alle mottatte henvendelser. Henvendelsene kommer i all hovedsak via e-post, telefon eller besøk på kontoret. I tidligere årsrapporter har ombudet gitt en oversikt over hvor de ulike studenthenvendelsene kommer fra – hvilket fakultet studentene tilhører, men ombudet har gått vekk fra slik rapportering, hovedsakelig fordi nær halvparten av alle studenter som tar kontakt ikke oppgir hvilket fakultet de tilhører. Fordelingen av henvendelser blant studentene som oppgir fakultetstilhørighet er omtrent som foregående år. Det er, slik ombudet vurderer det, ikke spesielt interessant eller formålstjenlig å vise en oversikt over fakultetstilhørighet med tanke på representativiteten i datamaterialet.

Et annet element i denne vurderingen er at studentombudet heller ikke spør studenten hvilket fakultet hen tilhører dersom hen ikke oppgir det selv. Terskelen for å kontakte skal være lav, og studentene kan føle at anonymiteten deres i mindre grad ivaretas med slike spørsmål.

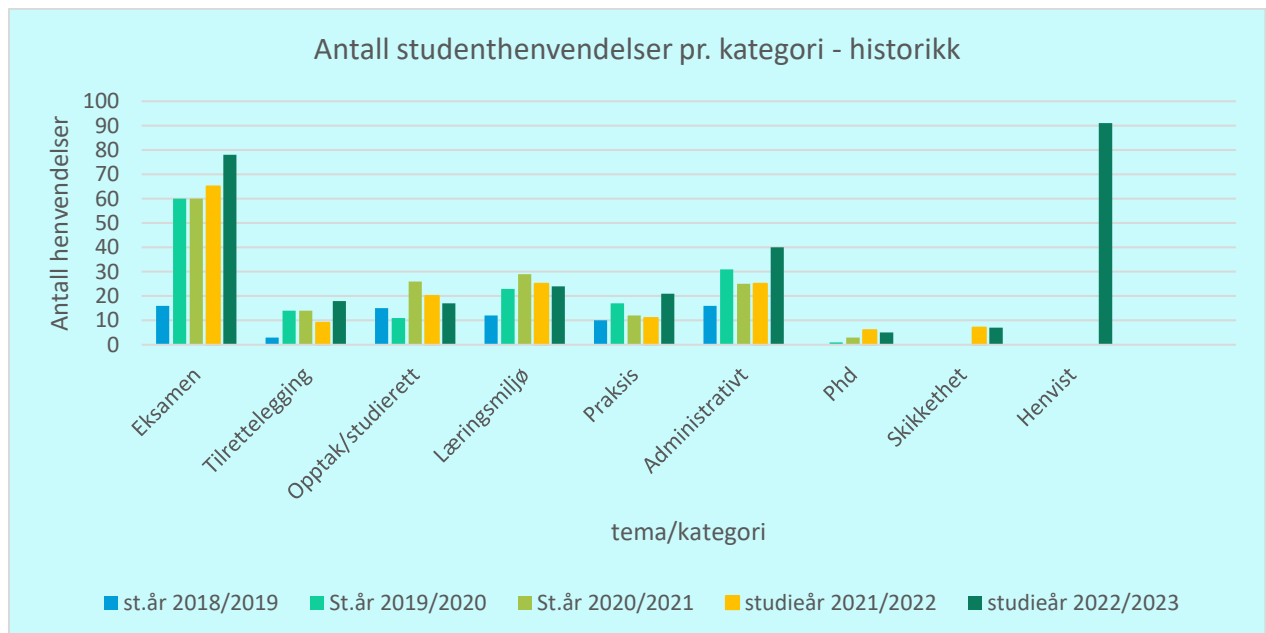
Her er det store mørketall ute og går

Kategorifordeling

Henvendelsene fra studentene er inndelt i ulike kategorier alt etter hva som er hovedanliggende i henvendelsen. Hovedkategoriene⁴ er tilsvarende kategorier som forrige rapport, men med noen justeringer. Ny kategori i fjor, skikkethet, er også med i år. Samlekategorien «studierelatert» er borte. Denne var tidligere den klart største kategorien. Nå er henvendelsene fordelt i de andre kategoriene etter beste evne. En annen kategori som (med glede) er fjernet er «Koronarelatert». Det har ikke kommet noen henvendelse med korona som hovedproblemstilling, og studentombudet håper for alles del at det kan forbli slik.

En annen endring fra tidligere år er at kategorien «Annet» er endret til «Henvist». Dette er saker som henvises videre uten noen form for oppfølging. Dette er også redegjort for under avsnittet «oppfølgingsmetode» over. Rapporten vil vise statistikk over henvendelser under hver kategori. Noen enkeltsaker vil også trekkes frem for å eksemplifisere problemstillinger. Siden denne rapporten er både en årsrapport og et retrospekt for de siste 5 årene, vil de ulike kategoriene ses i et femårsperspektiv når det gjelder saker og tilfang. Denne rapporten er inndelt i følgende kategorier⁵:

- Eksamen
- Tilrettelegging
- Opptak/studierett
- Læringsmiljø
- Praksis
- Administrativt
- Skikkethet
- PhD
- Henvist

⁴ Vedlagt rapporten er en nærmere forklaring på hva de ulike hovedkategoriens innhold.

⁵ Mange av sakene studentombudet mottar er komplekse og kan inneholde flere ulike problemstillinger i en og samme henvendelse. Dermed er en kategorisering av den enkelte henvendelse ikke alltid lett. En klage på f.eks. praksislærer kan kategorisere saken både under praksis, studierelatert og læringsmiljø. Alle sakene er for statistikkens del skjønnsmessig plassert i én enkelt kategori etter en vurdering av hva som er hovedinnholdet og essensen i henvendelsen. Kategoriseringen må derfor anses som veiledende.

Som man ser av diagrammet over skiller de to kategoriene Eksamen og Henvist seg ut. Disse utgjør samlet over halvparten av alle henvendelsene til studentombudet i rapportperioden. Den nye kategorien Henvist innbefatter blant annet de sakene som tidligere ble kalt Annet. Når det gjelder kategorien Eksamen har den økt i antall henvendelser. Mange av sakene her omhandler klage på eksamen i form av sensurklager eller klage på formelle feil. Studentombudet informerer og veileder i klageprosessen, men er ikke klageinstans. Mange henvender seg også med andre spørsmål og problemstillinger som omhandler eksamen; sensurfrist, om man har rett på flere forsøk på eksamen, ønske om å utsette eksamen, sykdom under eksamen, for sent levering eller manglende arbeidskrav for rett til eksamen. Mer om dette i eget avsnitt.

Vi ser også av diagrammet at både antall saker som omhandler tilrettelegging, praksis og administrasjon har økt, mens kategoriene læringsmiljø, opptak/studierett og skikkethet er omtrent uforandret. Det samme gjelder antall henvendelser fra PhD-studenter.

I fjorårets rapport ble mye oppmerksomhet rettet mot skikkethet. Dette var da en ny kategori og studentombudet var involvert i 7 saker knyttet til skikkethet. Tallet er det samme i årets rapport. Mer om skikkethet i eget kapittel.

Studentombudet har også hatt med i sin loggføring av henvendelser kategorien mobbing/trakassering. Det er ikke registrert studenthenvendelser knyttet til denne kategorien for dette studieåret.

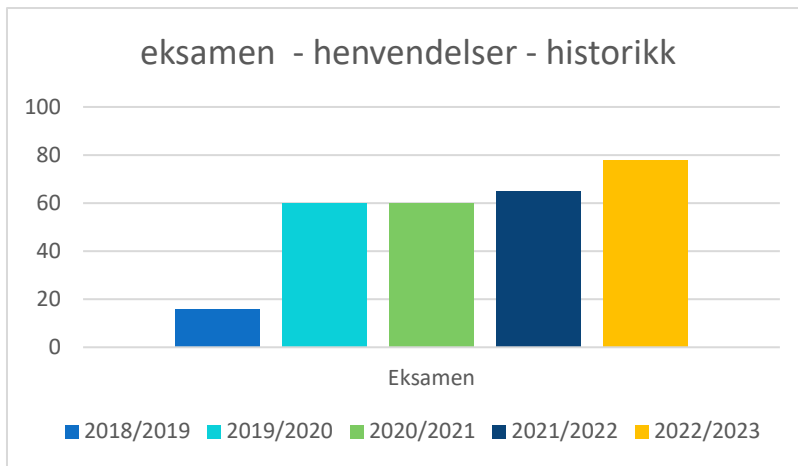
Saker og anbefalinger – 5 års retrospektiv

Særlig om kategorien eksamen

2022/2023

Det har i år, som tidligere år, kommet mange henvendelser som omhandler eksamen. Eksamen er målet, og for mange selve drivkraften i studiehverdagen, og derfor viktig for den enkelte student. Mange av henvendelsene studentombudet mottar omhandler hvilke rettigheter studenten har i forbindelse med eksamen; retten til å klage på sensur og formelle feil ved eksamen, retten til ny utsatt eksamen, retten til å trekke seg fra eksamen etc. Men sakene gjelder også problemer for studenten ved forsinket sensur eller mangelfull begrunnelse på karakter. At sensorveiledningen skal være tilgjengelig for studenten etter at sensur er publisert er det variert praksis for, og mange studenter vet ikke at de har rett til å se sensorveiledningen. Å lese sensorveiledningen og be om begrunnelse for karakter kan være nyttig før man eventuelt velger å klage på karakter. Studentombudet rådgir alltid studenten om å både be om begrunnelse og se gjennom sensorveiledningen før eventuell klage sendes.

I studieåret 2022/2023 var det 78 henvendelser der eksamen var hovedelementet i henvendelsen. Det er en økning på 20 % fra forrige år.

Hva årsaken til denne økningen i antall henvendelser om eksamen skyldes, er vanskelig å si. Vi vet at mange av studentene som startet på studier høsten 2022, har vært gjennom en pandemi mens de gikk på videregående skole. De har av den grunn begrenset erfaring med eksamen. Dette kan være en forklaring.

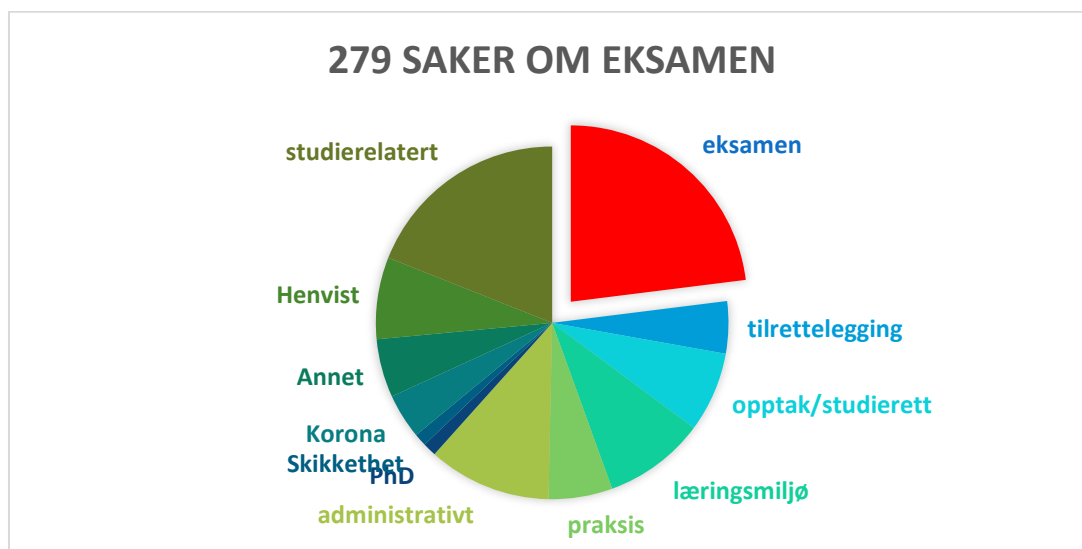
Eksamensangst

Studentombudets innsamlede informasjon om sakene knyttet til eksamen i året som har gått, spenner vidt i sitt innhold og problemstillinger, men mange henvendelser omhandler arbeidskrav for å få gå opp til eksamen, antall forsøk på eksamen, rett til ny utsatt eksamen etc. Flere problemstillinger omhandler typiske «startproblemer» som førsteårsstudenter kan oppleve. Disse forsterkes kanskje dersom man ikke har eksamenserfaring fra før.

En student kontaktet studentombudet i etterkant av en hjemmeeksamen og lurte på om hen kunne klage på formelle feil ved eksamen. Studenten mente eksamensoppgaven var altfor omfattende i forhold til den tiden de hadde til rådighet, og at oppgavene var for vanskelige. Studenten mente også at eksamensoppgaven ikke reflekterte det pensum som var gjennomgått i forelesninger. Studentombudet forklarte reglene for når man kan klage på

formelle feil, at det skal være feil universitetet har begått som «*kan ha hatt betydning for kandidatens prestasjon eller bedømmelsen av denne*». Studenten mente det var nettopp det som var tilfellet i denne saken. Studenten hadde ikke sensur på besvarelsen enda, men det at oppgaven var så omfattende og vanskelig mente studenten kvalifiserte til nettopp «*hatt betydning for kandidatens prestasjon*». Studentombudet tok kontakt med aktuelt fakultet for å høre om andre studenter hadde reagert på det samme ved denne konkrete hjemmeeksamenen, men det hadde de ikke hørt noe om. Av nær 80 eksamenskandidater var det ingen andre som hadde reagert på oppgavens innhold. Det viste seg også at studenten knapt hadde vært på forelesninger hele semesteret, og hen hadde derfor ikke noe grunnlag for å mene noe om forelesningenes innhold og kvalitet opp mot eksamensoppgaven. Studenten innså etter hvert at det å delta på forelesninger og jobbe godt med hjemmeeksamen i de tilmålte timene eksamen varte, nok kunne hjelpe neste gang hen skulle ha eksamen. Studenten hadde ikke hatt hjemmeeksamen før, og gav klart uttrykk for at det hadde vært en overveldende uke hjemme på studenthybelen.

Eksamen – 5 års retrospektiv

Studentombudet har totalt registrert nær 1400 henvendelser siden semesterstart i 2018. Av disse er 279 registrert i kategorien eksamen. Etter så mange saker kan man danne seg et bilde på hva studentene kan møte av problemstillinger og utfordringer knyttet til eksamen.

Fusk

Fusk på eksamen har vært en gjenganger i kategorien eksamen. Flere studenter har kontaktet studentombudet i løpet av årene fordi de er mistenkt for fusk, og trenger råd og veiledning for videre prosess. Studentombudet informerer om prosessen i fusksaker; mulig utfall, konsekvenser og studentenes rettigheter i slike saker. Retten til gratis advokatbistand er viktig. Studentombudet gir også konkrete tips om erfarne advokater som kan kontaktes i slike saker.

Studentombudet har tidligere rapportert til styre om en merkbar økning i studenter som tar kontakt i forbindelse med at de har fått rettet mistanke om fusk mot seg. Universitetet har rutiner for behandling av slik mistanke både for skoleeksamen, hjemmeeksamen og innlevering av

oppgave/arbeidskrav. Mistanke om fusk oppleves svært belastende for de aller fleste studentene ombudet møter, og mange kontakter studentombudet i fortvilelse. Manglende kunnskap om prosessen knyttet til behandling av fuskmistanke, studentens manglende kunnskap om hva som skal til for å bli mistenkt for fusk og studentens redsel for konsekvenser avhengig av sakens utfall har vært gjengangstema.

Studentombudet beskrev for to år siden at det å bli tatt i fusk ikke bare er et problem for den enkelte student, men også et institusjonsproblem. Ombudet rapporterte om en viss rettsvillfarelse hos en del studenter når det gjelder fusk, og at det er betimelig, slik ombudet ser det, at institusjonen i større grad sørger for at studentene både forstår hva fusk faktisk er og hva det innebærer, men også at universitetet bør konkretisere og forklare innholdet i vår lokale forskrift om eksamen og bestemmelsen om fusk.

Arbeidet med å bidra til mindre fusk blant studentene gjennom informasjon om hva fusk er, kurs i oppgaveskriving og tester på om man har forstått hva fusk innebærer, er blant tiltakene mot fusk som UiS har fokus på.

Men stadig nye problemstillinger dukker opp. Ultimo 2022 og i emningen av 2023 kjente akademia på en blanding av begeistring og uro for kunstig intelligens i form av chatboten Chat GPT⁶. Den har skapt helt nye problemstillinger og diskusjoner hva fusk angår. Utviklingen innen kunstig intelligens går fortere enn de fleste klarer å forestille seg. You ain't seen nothing yet, som Bachman og Turner synger.

Også debatten om hva selvplagiering er, og hvorvidt det å bruke sitt eget tidligere arbeid inn i en ny oppgave/eksamen er fusk, har også blitt heftig debattert i året som har gått.

Studentombudet merker seg at det har vært en nedgang i antall studenter som har tatt kontakt i forbindelse med fusk det siste året. Saker som omhandler Chat GPT eller selvplagiering har vært fraværende. Studentombudet undres over dette paradokset: Stadig flere saker som omhandler eksamen, men langt færre som omhandler fusk, og ingen saker det ChatGPT eller selvplagiering er tema.

Talking av regelverk

Andre gjengangere i saker innenfor kategorien eksamen de siste fem årene har handlet om tolking av regelverk. Studentene har selv ansvar for å sette seg inn i regelverket ved UiS som omhandler eksamen, og da er UiS' forskrift om studier- og eksamen sentral. Mange bestemmelser i vår forskrift gir rom for tolkning. At fakultetene tolker en bestemmelse ulikt kan medføre at studentene ikke blir behandlet likt, og manglende likebehandling av studenter er problematisk. En stadig forbedring og revisjon av våre sentrale forskrifter er derfor viktig.

Informasjon og kommunikasjon til studentene om alt som har med eksamen å gjøre er også viktig. Det kan handle om frister for innlevering, tillatte hjelpemidler, regler ved fravær og sykdom etc. Studentombudet har møtt mange studenter disse årene med problemstillinger som kunne vært unngått dersom saksbehandlerne på fakultetene i enda større grad hadde informert og opplyst studenten om rettigheter og plikter etter reglene i forvaltningsloven. Studentombudet vil derfor

---

⁶ ChatGPT er en avansert tekstgenereringsmodell utviklet av OpenAI. Denne modellen er kjent for å kunne generere meningsfulle og naturlige setninger basert på et gitt input. <https://digitalnorway.com/kurs/kunstig-intelligens-sprakmodell-og-chatbot-hva-er-chatgpt-og-hvordan-fungerer-det/>

fortsette å fremheve viktigheten av stadig kompetanseheving for administrativt ansatte slik at de har god kjennskap til lovverket, god forvaltningsskikk- og praksis i møte med studentene.

Robert spurte om det var lov å ta bilder på utstillingen. Det var det.

Særlig om kategorien tilrettelegging

2022/2023

Alle studenter har lovfestet rett til tilrettelegging. Universitets- og høyskolelovens (Uhl) § 4-3 omhandler studentenes rettigheter:

§ 4-3 c. Individuell tilrettelegging ved funksjonsnedsettelse og særskilte behov

(1) Studenter med funksjonsnedsettelse og studenter med særskilte behov har rett til egnet individuell tilrettelegging av lærested, undervisning, læremidler og eksamen, for å sikre likeverdige opplærings- og utdanningsmuligheter.

(2) Retten gjelder ikke tilrettelegging som innebærer en uforholdsmessig byrde for institusjonen. Når institusjonen skal vurdere om tilretteleggingen innebærer en uforholdsmessig byrde, skal det legges særlig vekt på dens effekt for å bygge ned barrierene for studenter med funksjonsnedsettelse og særskilte behov, de nødvendige kostnadene ved tilretteleggingen og institusjonens ressurser.

(3) Den som fullfører og består en utdanning, må ha oppnådd det fastsatte læringsutbyttet. Tilretteleggingen må derfor ikke føre til en reduksjon av de faglige kravene som stilles i den enkelte utdanningen.

(4) Institusjoner på Svalbard skal, så langt det er mulig og rimelig, legge studiesituasjonen til rette for studenter med funksjonsnedsettelse og studenter med særskilte behov.

Individuell tilrettelegging

Retten til individuell tilrettelegging for studenter strekker seg langt. Det er viktig at universitetet søker å bygge ned barrierer for studenter som trenger spesielle tilretteleggingstiltak. I det ligger at universitetet skal strekke seg langt for å imøtekomme studenters behov både i studiehverdagen og i eksamenssituasjonen. Rammene for tilrettelegging settes ved at man må sikre at studenter oppnår det fastsatte læringsutbytte for studieprogrammet studenten går på. Tilretteleggingen skal ikke medføre en reduksjon av faglige krav i utdanningen. I tillegg skal det ikke medføre en uforholdsmessig byrde for institusjonen at man tilrettelegger, både i forhold til kostnader og til annen ressursbruk. Det er også klart at studenter som trenger tilrettelegging i studiehverdagen eller

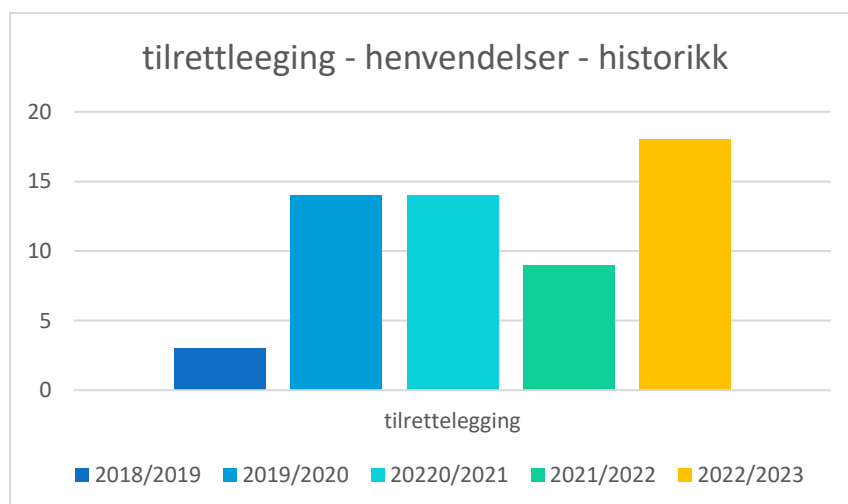
ved prøving, ikke skal ha fordeler av denne tilretteleggingen på en slik måte at det blir urettferdig overfor andre studenter. Også UiS sin egen forskrift om studier og eksamen sier noen om studentenes rett til tilrettelegging ved prøving:

§ 4-3. Særskilt tilrettelegging ved prøving

1. *Kandidater som av medisinske eller andre grunner har behov for spesielle ordninger ved den praktiske gjennomføringen av prøving, må søke om dette innen angitte frister. Særskilt tilrettelegging kan gis i form av spesiell fysisk tilrettelegging, spesielle hjelpemidler og/eller utvidet tid til prøving. Behovet må dokumenteres med legeattest eller attest fra andre sakkyndige (f.eks. psykolog, logoped). Søknader som ikke er tilstrekkelig dokumentert, vil ikke bli behandlet. Det er Utdanningsavdelingen som avgjør hvilken særskilt tilrettelegging som innvilges. Attesten må inneholde en spesifisering av behovet for særskilt tilrettelegging i prøvings situasjoner.*

Ved UiS skiller man mellom tilrettelegging i studiehverdagen og tilrettelegging av eksamen. Ved tilrettelegging av eksamen må det søkes innen angitte frister. Dette gjelder ikke ved tilrettelegging av studiehverdagen. All søking om tilrettelegging må dokumenteres. Søking om tilrettelegging for studenter med funksjonsnedsettelse eller andre særskilte behov innebærer en skjønnsmessig vurdering av den enkelte søknad, der man ser på dokumentasjonen fra sakkyndig i søknaden, og vurderer ønske og behov opp mot tilgjengelige ressurser som ikke medfører en uforholdsmessig byrde, reduksjon i faglige krav og læringsutbytte, samt om det ikke medfører fordeler for studenten overfor andre studenter. En slik skjønnsmessig vurdering stiller krav til god forvaltningskikk og grundig saksbehandling og kjennskap til regelverk og rammer for den enkelte saksbehandler.

I studieåret 2022/2023 var det 18 henvendelser fra studenter som gjaldt individuell tilrettelegging. Studentombudet behandler ikke konkrete søknader om tilrettelegging, men studenter henvender seg til ombudet hovedsakelig av tre grunner; de trenger tilrettelegging og vet ikke hvordan de skal gå frem for å få det, de opplever at de ikke blir møtt med forståelse på sitt fakultet/institutt eller av sin faglærer når de forteller om tilretteleggingsbehovet, eller de har fått avslag på søknad om tilrettelegging og lurer på hva de skal gjøre. Studentombudet kan hjelpe studentene med informasjon om regelverket og hvilke rettigheter studentene har. Ombudet veileder også i søknadsprosessen og informerer om krav til dokumentasjon og frister etc. Studentombudet kan også bistå studenten i en klageprosess der studenten har fått avslag på tilretteleggings søknad og ønsker å klage på vedtaket.

Studentombudets erfaring er at UiS gjør en god jobb for best mulig tilrettelegging for studenter med særskilte behov både når det gjelder eksamen og i studiesituasjonen gjennom året. Det er gledelig, og viser at UiS gjør en solid innsats for å legge til rette for et inkluderende og universelt utformet læringsmiljø for alle studenter. Likevel viser tallene når det gjelder tilrettelegging av studentombudet får stadig flere saker i denne kategorien. I studieåret 2022/2023 var det 18 saker, som er en dobling fra året før.

Studentombudet erfarer at stadig flere studenter tar kontakt med ombudet fordi de opplever at de har et behov for tilrettelegging, men at behovet ikke er dokumentert. Flere studenter enn tidligere tar kontakt fordi de opplever angst knyttet til eksamen og vil ha eksamen tilrettelagt, eller fordi de er nedstemt eller sliter med spising eller søvn, og ønsker mer tilrettelagt undervisning på bakgrunn av dette. I flere av disse sakene har ikke studenten en diagnose stilt av sakkyndig lege, psykolog eller lignende, men studenten opplever å ha det vanskelig i studiehverdagen, og vil derfor ha mer tilrettelegging. I slike tilfeller forteller studentombudet om regler og rettigheter i forhold til tilrettelegging, og om kravet til dokumentasjon, og henviser også i noen tilfeller studenten til SiS Helse for mer hjelp og bistand.

Tilrettelegging – 5 års retrospektiv

Av nær 1400 henvendelser til studentombudet de siste fem årene har 58 omhandlet tilrettelegging.

Aktivitetsplikt

Det er viktig at hver enkelt student blir sett og hørt når de henvender seg til ansatte ved universitetet med sitt tilretteleggingsbehov. Studentombudet skrev for to år siden om aktivitetsplikten alle ansatte har i møte med studenter når det gjelder tilrettelegging. Alle ansatte som omgås studentene har en aktivitetsplikt som ligger i tilretteleggingsbestemmelsen i likestillings- og diskrimineringsloven som også favner UiS.

Tilretteleggingsbestemmelsen i Lov om likestilling og forbud mot diskriminering (likestillings- og diskrimineringsloven)⁷ § 21 er en bestemmelse som gjelder for studenter med funksjonsnedsettelse

⁷ I forarbeidene til likestillings- og diskrimineringsloven (Prop. 81L) heter det at «Tilretteleggingsplikten forutsetter et samarbeid mellom den som tilrettelegger og den det tilrettelegges for. Dersom den det tilrettelegges for har kjennskap til og kunnskap om hva som vil

og særskilte behov. Man skal sikre en egnet individuell tilrettelegging av lærested, undervisning, læremidler og eksamen for å fremme likeverd med tanke på opplærings- og utdanningsmuligheter.

Med studentens rett til individuell tilrettelegging følger også en plikt for institusjonen. Denne plikten forutsetter samarbeid mellom institusjon og student. Dersom studenten vet hva som vil tilfredsstille behovet for individuell tilrettelegging, må studenten gi informasjon om dette. Tilsvarende har utdanningsinstitusjonen plikt til å aktivt forsøke å tilrettelegge, og sette seg inn i tilretteleggingsbehov som kan følge aktuell diagnose eller funksjonsnedsettelse.

Utdanningsinstitusjonen kan derfor ikke unndra seg ansvaret for å etterspørre tilrettelegging for studenter med et tilretteleggingsbehov.⁸ Et slikt samarbeid og denne aktivitetsplikten fra institusjonens side burde vært formulert i utdanningsplanen til den enkelte student.

Særlig om kategorien opptak/studierett

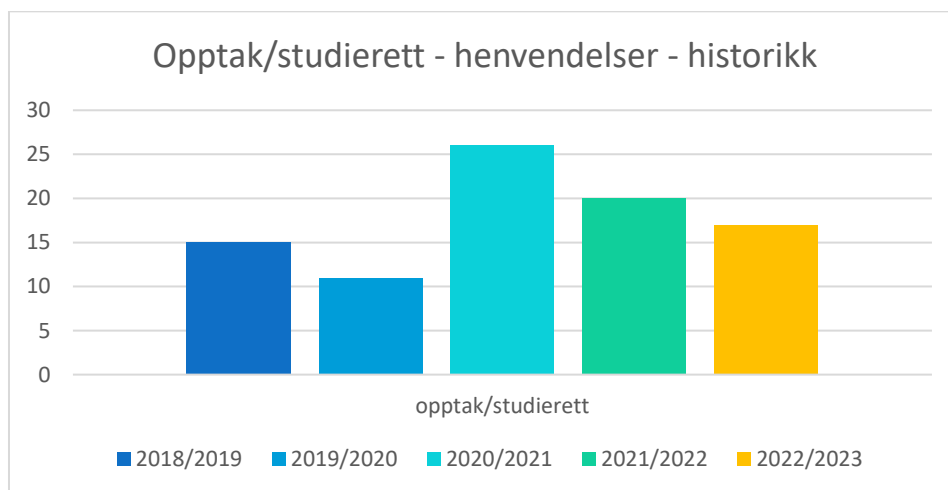
2022/2023

Universitet- og høyskoleloven (Uhl) gir overordnede regler for opptak til høyere utdanning. I tillegg reguleres opptak i nasjonale og lokale forskrifter hjemlet i Uhl. Universitetet i Stavanger har en egen bestemmelse i forskrift om studier og eksamen ved UiS:

§ 3-1. Studierett og studieprogresjon

1. Opptak ved UiS gir studierett til studieprogrammet eller enkeltemner som studenten er tatt opp til.

Med opptak ved et studieprogram eller emne ved UiS følger også retten til å være student ved UiS. Med denne retten følger krav og plikter for studenten, og manglende oppfyllelse av disse kan medføre tap av studierett.

Av diagrammet over ser vi at det har vært en reduksjon i antall saker som omhandler opptak og studierett de siste årene. Studentombudet har hatt 17 slik saker i studieåret 2022/2023, mot 20 året før. Henvendelsene til studentombudet som kan kategoriseres under opptak/studierett omhandler i

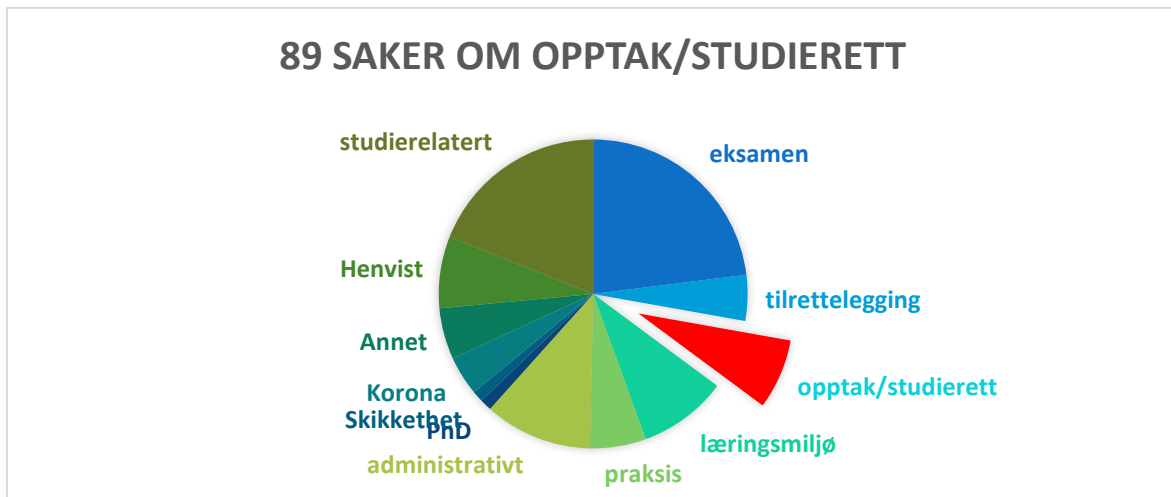
tilfredsstille behovet for individuell tilrettelegging, har vedkommende en plikt til å bidra med slik informasjon. (...) De som har ansvaret for å tilrettelegge har plikt til å utvise aktivitet knyttet til tilretteleggingen, og bør sette seg inn i hvilke tilretteleggingsbehov som kan følge av den aktuelle diagnosen eller funksjonsnedsettelsen, jf. LDN sak nr. 21/ 2007. Kommune, arbeidsgiver eller skole kan ikke overlate ansvaret for å etterspørre tilrettelegging til personen med et tilretteleggingsbehov.»

⁸ Universell, som avdeling i nyetablerte Direktorat for høyere utdanning og kompetanse, jobber hovedsakelig med inkludering, universell utforming og læringsmiljø i all høyere utdanning. De fremhever aktivitetsplikten til institusjonen som viktig i samarbeidet om tilrettelegging mellom student og institusjon.

stor grad rettigheter knyttet til utvidet studierett eller utfordringer i studiesituasjonen som gjør at studenten står i fare for å miste studieretten. Noen studenter møter utfordringer knyttet til opptak til masterstudiet og ønsker bistand i slike saker. Andre ønsker generell informasjon om opptak. I sistnevnte tilfeller informerer studentombudet på generelt grunnlag om opptak, men henviser også videre til veiledningstjenesten eller direkte til studiekonsulent på aktuelt fakultet.

Opptak og studierett – 5 års retrospektiv

Studentombudet har de siste 5 årene mottatt 89 henvendelser som omhandler opptak/studierett.

Denne kategorien saker utgjør dermed ca. 7 % av de sakene studentombudet får. Det har de siste årene vært en nedgang i antall saker i denne kategorien, men for to år tilbake så man en markant økning i saker som omhandlet opptak/studierett. En årsak til økningen var nok pandemirelatert; flere enn tidligere søkte opptak til høyere utdanning under pandemien, mye pga permisjon fra jobb eller oppsigelse, og med en usikker jobbsituasjon ville flere søke høyere utdanning. Når det så skjedde endringer i arbeidssituasjonen og pandemien var på retur og man fikk jobben tilbake, innså man at man ikke klarte å kombinere jobb og studier som planlagt. Flere lurte derfor på muligheten for å kunne beholde studieplassen sin og utsette oppstart.

Studentenes studierett er hjemlet i UiS sin lokale studie- og eksamensforskrift (§ 3-1). Den gjør det klart at opptak ved UiS gir studierett til studieprogrammet/enkeltemne som studenten er tatt opp til. Det innebærer at dersom man har fått opptak ved et studieprogram ved UiS, så har man også studierett til det programmet i ett gitt antall år, avhengig av lengde og omfanget av det studieprogrammet man har opptak til. Samme paragraf regulerer også når man kan miste studieretten.

Studieretten

Studentenes studierett er åpenbart den viktigste rettigheten en student har ved UiS. Det å miste studieretten er derfor svært alvorlig for studenten. Flere studenter har gjennom disse årene tatt kontakt med studentombudet fordi de har fått beskjed om at de står i fare for å miste studieretten. Det kan handle om at man ikke oppfyller plikter som semesterregistrering, betaling av semesteravgift, at man ikke produserer et minstekrav av studiepoeng over tid, at man ikke oppfyller kravene i utdanningsplanen, blant annet. Men flere studenter har tatt kontakt med studentombudet gjennom årene fordi de har fått opptak til mer enn ett studieprogram, og derfor har fått beskjed om at de står i fare for å miste studieretten. UiS sin studie- og eksamensforskrift sier at en student kan miste studieretten dersom:

c. ... studenten oppnår studierett ved et annet studieprogram ved Universitetet i Stavanger, med mindre det etter skriftlig avtale med fakultetet er forutsatt at også den tidligere studieretten skal bestå.

Flere studenter har fått opptak til et studieprogram ett år, og f.eks. et par år senere fått opptak til ett annet studieprogram, selv om de ikke er ferdig med det første programmet. Disse studentene ønsker å gå to parallelle løp, eller overlappe studier, men er da avhengig av en skriftlig avtale mellom aktuelle fakultet for at en slik dobbel studierett skal godtas. Studentombudet har stilt flere spørsmål til denne ordningen, og finner den problematisk av flere grunner:

- formuleringen i bestemmelsen er slik at man KAN miste studieretten. Det åpner for at fakultet kan praktisere denne bestemmelsen ulikt.
- Regelen praktiseres slik at det faller på studenten å få til en slik skriftlig avtale mellom fakultet. Det er urimelig å kreve av en student.
- Så lenge UiS har gitt opptak til et studieprogram, er det urimelig i neste omgang si at studenten mister studieretten fordi UiS har gitt studenten opptak til mer enn ett program. Da må UiS endre rutine for opptak slik at et slikt dobbeltopptak ikke lar seg gjøre.
- Bestemmelsen sier ingenting om at man ikke kan ha opptak ved *andre* utdanningsinstitusjoner samtidig som man har opptak ved UiS. Hvorfor skal det godtas, men ikke dobbelt opptak ved UiS?

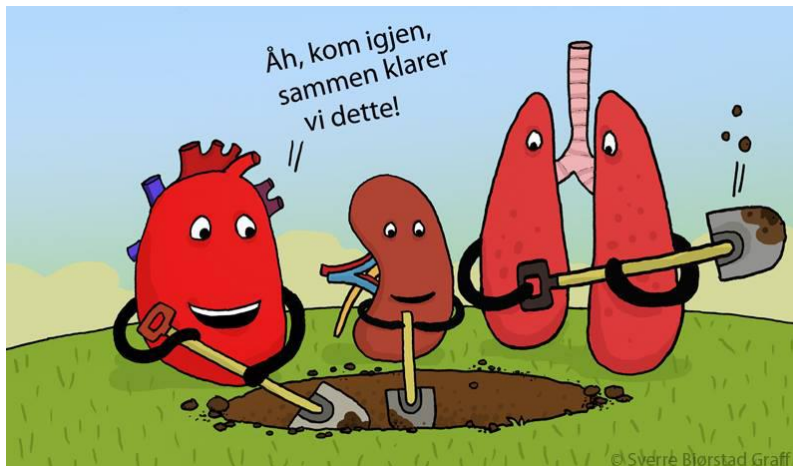
Studentombudet har hatt flere slike saker, og i de sakene ombudet kjenner til, har fakultetet, når de er gjort kjent med de problematiske sidene ved denne bestemmelsen, endres sitt syn og gitt studenten mulighet til å beholde studieretten i mer enn et studieprogram. Ingen av de studentene ombudet har vært involvert i når det gjelder dette, har mistet studieretten. Det er bra. UiS bør applaudere studenter som ønsker å øke sin kompetanse ved å gå flere studieløp, og det kan ikke være opp til UiS å vurdere verken studentens prioriteringer, kapasitet eller ressursbruk, slik ombudet ser det.

Utdanningsavdelingen, som ansvarlig for studie og eksamensforskriften, er gjort kjent med problemstillingen som reises knyttet til denne bestemmelsen, og skal se nærmere på den.

Særlig om kategorien læringsmiljø

2022/2023

Styret ved UiS har ansvar for at læringsmiljøet ved UiS er fullt forsvarlig med hensyn på studentenes helse, sikkerhet og velferd. I Uhl slås det også fast at «*I et helhetlig læringsmiljø inngår fysiske, digitale, organisatoriske, pedagogiske og psykososiale forhold som del av det helhetlige læringsmiljøet.*» Det er med andre ord et stort og viktig ansvar for styret, og studentenes læringsmiljø er helt avgjørende for den enkeltes liv som student.

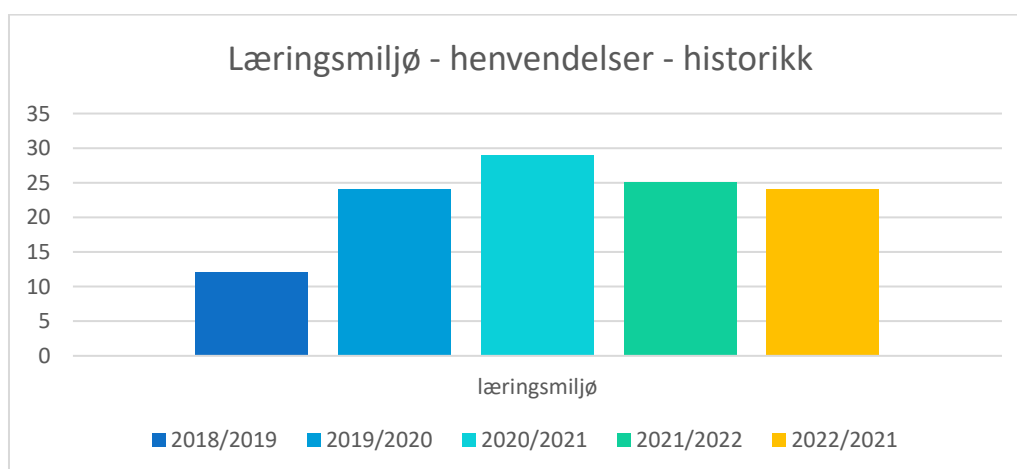

Samarbeidsorganer

Universitets- og høyskolelovens § 4-3 omhandler studentens rettigheter og universitetets plikter knyttet til læringsmiljøet ved institusjonen:

§ 4-3. Læringsmiljøet ved institusjonen

- (1) Styret har ansvar for at læringsmiljøet på institusjonen er fullt forsvarlig ut fra en samlet vurdering av hensynet til studentenes helse, sikkerhet og velferd.
- (2) Styret skal sørge for at institusjonens alminnelige funksjoner er universelt utformet. Plikten til universell utforming omfatter institusjonens fysiske omgivelser, informasjons- og kommunikasjonsteknologien (IKT), inkludert det digitale læringsmiljøet. Plikten gjelder ikke utforming som innebærer en uforholdsmessig byrde for institusjonen, jf. likestillings- og diskrimineringsloven §§ 17 og 18.
- (3) Styret skal, i samarbeid med studentsamskipnadene, legge forholdene til rette for et godt studiemiljø og arbeide for å bedre studentvelferden på lærestedet.
- (4) Læringsmiljøet er de forholdene som virker inn på studentenes muligheter til å tilegne seg kunnskap, og som er av betydning for studentenes fysiske og psykososiale helse. I et helhetlig læringsmiljø inngår fysiske, digitale, organisatoriske, pedagogiske og psykososiale forhold som del av det helhetlige læringsmiljøet. Departementet kan i forskrift gi utfyllende bestemmelser om krav til læringsmiljøet.
- (5) Institusjonens arbeid med læringsmiljøet skal dokumenteres og inngå som en del av institusjonens interne system for kvalitetssikring etter § 1-6.

Studentombudet har mottatt 24 henvendelser kategorisert under læringsmiljø i 2022/2023.

Det er vanskelig å kategorisere henvendelser innenfor kategorien læringsmiljø fordi definisjonen av begrepet favner bredt, og alt i en students liv knyttet til studier og universitetet, kan sies å ha elementer av læringsmiljø. Henvendelser som eksempelvis omhandler praksis, eksamen, tilrettelegging, opptak etc. er også læringsmiljørelaterte all den tid læringsmiljø defineres som forhold som virker inn på studentenes muligheter til å tilegne seg kunnskap og som har elementer av fysiske, digitale, organisatoriske, pedagogiske og psykososiale forhold ved seg.

Likevel har studentombudet kategorisert noen henvendelser som mer læringsmiljørelaterte enn andre. Dette er først og fremst henvendelser som handler om studenter som har problemer i gruppearbeid, studenter som er misfornøyd med faglærer, timeplan, pensummengde, tviler på studievalg, studenter med språkproblemer, studenter som ønsker å bytte veileder på bachelor- eller masteroppgave etc. Det er ganske ofte trivielle problemstillinger som enhver student tidvis kan kjenne seg igjen i. Noen studenter finner likevel veien til studentombudet med slike utfordringer, og ombudet er glad for det. Dette er gjerne problemstillinger som løser seg litt «av seg selv» dersom man får snakket litt ut, og får høre andres tanker og refleksjoner om det man står i som student. Å ta kontakt med studentombudet skal være enkelt og uformelt.

Men også for studenter som i utgangspunktet og tilsynelatende tar kontakt med studentombudet om mer hverdagslige problemstillinger, erfarer ombudet at det i flere tilfeller ligger andre utfordringer bak. Studentombudet har henvist flere studenter videre til profesjonell psykologhjelp hos SiS, fordi studentene etter hvert oppgir at de sliter med ensomhet, angst, eller andre psykiske utfordringer.

Noen studenter opplever enkelte forelesningstimer vanskelige på grunn av faglærer. En student tok kontakt med studentombudet med følgende spørsmål:

«Jeg lurer på om det er greit at faglærer sier han skal innføre en ordning der døren til forelesningssalen blir låst når timen starter, fordi faglærer synes det er så plagsomt at studenter kommer inn i rommet etter at timen har begynt. Er dette lov egentlig? Jeg tenker først og fremst på brannsikkerhet, men også på studenter som har angst og er redde for å bli innesperret. I tillegg er disse forelesningene åpne for alle, så det er veldig rart å låse døren.»

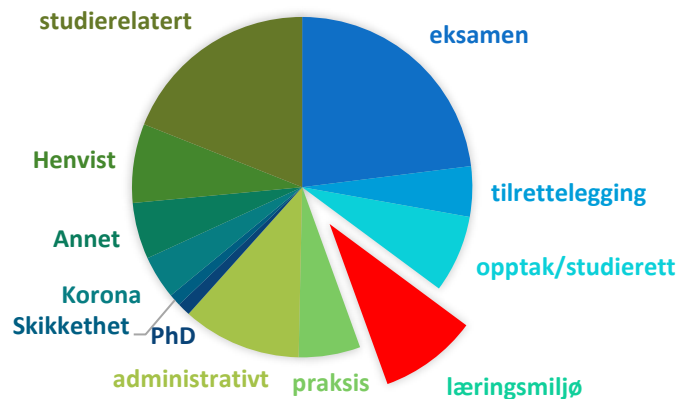
Studentombudet informerte studenten som tok kontakt om at all fornuft tilsier at dørene til forelesningsrom/klasserom/lesesaler og lignende rom på UiS skal være ulåst så lenge det oppholder seg folk i rommet. Studentombudet henviste til Uhls bestemmelse om studentens rett til et forsvarlig læringsmiljø, og oppfordret studenten til å henvise til denne paragrafen overfor faglærer.

Læringsmiljø - 5 års retrospektiv

Antallet læringsmiljørelaterte saker gjennom 5 år utgjør omkring 8 % av alle sakene studentombudet har hatt. Tilfanget av saker har holdt seg ganske stabilt, med omkring 25 saker årlig.

Studentombudet mener at vedtaket om en lovfestet rett for alle studenter til tilgang på studentombud, har vært et viktig bidrag til å øke fokuset på et godt læringsmiljø for alle studenter.

113 SAKER KATEGORISERT SOM LÆRINGSMILJØ

Internasjonale studenter

Studentombudet har gjennom årene mottatt flere henvendelser som omhandler læringsmiljøet ved UiS, både det fysiske og det psykososiale. Mange av de som har tatt kontakt har vært internasjonale studenter. Problemstillingen har vært at de har følt seg ensomme, har lite kontakt med andre studenter, opplever at store deler av undervisningen foregår ved streaming som resulterer i lite kontakt med foreleser og medstudenter⁹. Andre studenter har uttrykt misnøye med forelesningene fordi foreleser virker lite forberedt, mens andre igjen har kommet skjevt ut med veileder.

Veiledning

Flere studenter har tatt kontakt med studentombudet fordi de er misfornøyde med veileder i forbindelse med arbeidet med bachelor- eller masteroppgave. Flere har kommet i den situasjonen at de har levert oppgaven til vurdering, og når de får sensur på oppgaven og begrunnelse for karakter, mener studenten noen ganger at det er dårlig kvalitet på veiledningen gjennom oppgaveskrivingen som har resultert i en karakter studenten ikke er fornøyd med. Når studenten setter seg inn i begrunnelse for karakter har det hendt ved flere anledninger at studenten kommer til ombudet fordi det ikke er samsvar mellom det veileder har gitt av råd, og det som påpekes som svakheter i oppgaven som bakgrunn for begrunnelse for karakter. Disse studentene opplever sensuren som urettferdig og enkelte har uttrykt at de føler seg lurte av veileder.

Studentombudet har anbefalt i tidligere rapporter at det ses på institusjonelle retningslinjer for veiledning for bachelor- og masterstudenter. Ombudet kjenner til at det finnes lokale fakultetsvise og studieprogrambestemte retningslinjer knyttet til skriving av oppgave, som også inneholder et avsnitt om veiledning, men disse inneholder ikke krav til veileder og studentens rettigheter knyttet til veiledningens innhold og kvalitet. Det er heller ikke institusjonelle retningslinjer som sikrer likebehandling. I slike retningslinjer ville det også vært riktig, slik studentombudet vurderer det, og hatt punkter som omhandler retningslinjer for håndtering av klage på undervisning og veiledning. Slike institusjonelle retningslinjer for veiledning finnes fortsatt ikke.

Studentene står i en vanskelig situasjon dersom veiledningen av bachelor-/masteroppgave ikke fungerer. I universitetets studie- og eksamensforskrift heter det i § 3-10 nr. 4 c) at «*Dekan selv skal gi utfyllende regler for gjennomføring, veiledning av bachelor- og masteroppgave*». Det enkelte fakultet

⁹ Våren 2023 ble det innført skolepenger for internasjonale studenter utenfor EU/EØS. En undersøkelse Khrono har gjort viser at ved opptak 2023 er det nær 80 % færre internasjonale studenter fra disse landene

skal ha sine utfyllende regler som nærmere beskriver reglene rundt bachelor- og masteroppgave, herunder gjennomføring, hvor mange veiledningstimer kandidatene har krav på etc.

Studentombudet har likevel etterlyst generelle, institusjonelle og prinsipielle retningslinjer for veiledning som sikrer en viss likebehandling av studentene ved UiS i veiledningssituasjonen på bachelor- og masteroppgaven. Ombudet har tatt opp dette i rektormøtet ved en anledning og presentert studentombudets forslag til innhold i slike generelle, institusjonelle retningslinjer. Slike retningslinjer kunne medført at krav og forventninger ble mer avklart, samtidig som studentene i større grad kunne opplevd en mer rettferdig og mer likebehandlet veiledning.

Si-fra-system

En viktig forutsetning for et godt læringsmiljø er studentenes mulighet for å si ifra om forhold knyttet til læringsmiljøet dersom det anses nødvendig. Her har UiS et «si-ifra-system» som del av kvalitetssystemet ved UiS, som skal legge til rette for å si ifra om læringsmiljørelaterte problemstillinger. Noen studenter velger likevel å heller ta direkte kontakt med f.eks. foreleser eller fagansvarlig dersom de har noe på hjerte. Flere studenter har kommet til studentombudet de siste årene fordi de har opplevd at det medførte ubehageligheter og uventede reaksjoner fra ansattes hold da problemstillinger ble tatt opp.

Ingen skjønnte midtstripemalerens subtile rop om hjelp

Læringsmiljøutvalget (LU)

Universitets- og høyskoleloven sier i § 4-3 f) at:

- (1) Institusjonene skal ha minst ett læringsmiljøutvalg.*
- (2) Læringsmiljøutvalget skal bidra til at bestemmelsene i § 4-3 blir fulgt, og sikre studentenes medvirkning i prosessene som berører læringsmiljøet.*
- (3) Studentene og institusjonen skal ha like mange representanter i utvalget. Utvalget velger hvert år leder, vekselvis blant institusjonens og studentenes representanter.*

Studentombudet har de siste fem årene vært fast observatør i læringsmiljøutvalget (LU) ved UiS og har talerett, men ikke stemmerett. Det er nyttig og lærerikt å delta i LUs møter både fordi ombudet får innblikk i hvilke institusjonelle problemstillinger som rører seg knyttet til læringsmiljøet ved UiS, samt at ombudet har mulighet til selv å orientere om saker på generelt grunnlag i en fast orienteringspost på LUs sakliste.

Det er, og har vært gjennom mange år, en utfordring å frembringe saker til LU. Dette gjelder ikke bare ved UiS, men også ved andre utdanningsinstitusjoner. Som det også kommer frem i denne rapporten er læringsmiljøbegrepet bredt, og det er knapt grenser i studentenes studiehverdag for hva som inngår i læringsmiljøbegrepet. Begrepet rommer alle aspekter ved det å være student. LU skal være et rådgivende organ for styret i saker som omhandler læringsmiljø, og styret er ansvarlig for at UiS har et godt og forsvarlig læringsmiljø. Studentombudet mener med styrke at flere saker av institusjonell karakter kunne vært nyttige å løfte frem for LU til beste for studentene våre.

Første års studenter

Studentombudet har ved ulike anledninger trukket frem at stadig flere studenter har oppsøkt studentombudet fordi de sliter med utfordringer som angstlidelser, nedstemthet og depresjon, høyt stressnivå og derav problemer med å komme i gang med studiene. En fellesnevner for flere av disse er at de er førsteårsstudenter. Vi vet at førsteårsstudenter er en ekstra sårbar gruppe, og at overgangen fra å være elev i videregående skole til å være student på et universitet kan være stor og brutal. Flere studenter ombudet har snakket med har oppgitt manglende følelse av tilhørighet, problemer med å starte med lesing på egenhånd, redsel for å delta i forelesninger med mange studenter og manglende nære relasjoner i studiemiljøet, som vanskelig og utmattende.

Universitetet gjør allerede mye for førsteårsstudentene ved UiS og har et bevisst og økt søkelys på denne gruppen. Å fortsette dette arbeidet er viktig.

Shot-undersøkelsen

Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (Shot)¹⁰ kartlegger studentenes helse og trivsel i bred forstand, med hovedvekt på psykososiale forhold. Undersøkelsen går ut til alle studenter i Norge (og norske studenter i utlandet) hvert fjerde år. I Shot 2022 deltok nær 60.000 studenter, og resultatene fra undersøkelsen var nedslående når det gjelder studentenes psykiske helse; 1 av 3 studenter oppgir at de sliter med dårlig psykiske helse. Som man også har vært inne på tidligere, er det en økende tendens også i de henvendelsene ombudet får, at studentene har personlige problemer og utfordringer utover det å være student ved UiS.

Arbeidsgruppe for oppfølging av Shot

Læringsmiljøutvalget ved UiS nedsatte en arbeidsgruppe (sak LU 16/22) høsten 2022 som skulle følge opp SHoT-undersøkelsens resultater. Studentombudet var med i den gruppen, og gruppen besto av medlemmer fra fakultetene, SiS, StOr, biblioteket, AKS, utdanningsavdelingen og Stavanger kommune. Gruppens mandat var å gjennomgå og analysere resultatene av SHoT-undersøkelsen 2022 for UiS, samt å foreslå tiltak på grunnlag av resultatene fra undersøkelsen. Arbeidsgruppen kom frem til seks tiltaksforslag som ble lagt frem for LU (sak 8/23) i egen rapport i LUs møte i mai 2023. Kort oppsummert var det følgende tiltak:

1. Informasjonsside for førstelinjeansatte med informasjon om beredskapsliste, oversikter over helsetjenester, ressurspersoner, og tips og råd til å håndtere krisesituasjoner.
2. Firepartssamarbeidet mellom SiS, Stavanger kommune, StOr og UiS, og kommunikasjon om Helsetilbudet for å bedre oversikten over helsetilbudene tilgjengelig for studenter ved UiS.
3. Rapportering på læringsmiljø i studieprogram- og emnerapporter i kvalitetssystemet

¹⁰ Det er Folkehelseinstituttet som gjennomfører undersøkelsen og analyserer resultatene på oppdrag fra Sit, SiO og Sammen. Målgruppen for SHoT er alle heltidsstudenter i Norge, inkludert utenlandske studenter. Norske studenter i utlandet er også inkludert. I 2021 ble det gjennomført en kartlegging av fagskolestudenter som ble presentert i en delrapport. Undersøkelsen ble tidligere gjennomført med tilskudd fra Kunnskapsdepartementet og Helsedepartementet. SHoT blir nå gjennomført med tilskudd fra Helsedirektoratet.

4. Mottak av studenter og alkoholfrie arrangement fordi studentene rapporterer at de ønsker flere arrangement i regi av universitetet, og at de ønsker større fokus på alkoholfrie arrangement. De etterlyser også flere tiltak for å bli bedre kjent i undervisningsgruppene sine.
5. Styrking av studentmentor/studentassistentordning på UiS
6. Kommunikasjon internt på UiS om vedtak som berører studenters trivsel og helse

Arbeidsgruppen gav følgende anbefalinger for oppfølging av rapporten:

1. LU oppfordrer fakultetsstyrene og/eller studieporteføljeutvalgene på UiS om å behandle denne rapporten i sine møter, og lage en handlingsplan for å følge opp eller forplikte seg til tiltaksforslagene i rapporten.
2. LU oppfordrer fakultetsstyrene og/eller studieporteføljeutvalgene på UiS om å bruke rapporten og verktøykassen lagt frem for Læringsmiljøutvalget i 2022. Videre ber LU om at rapporten fra 2022 formidles til studieprogramledere, emneansvarlige, og andre som har ansvar for læringsmiljø på fakultetene.
3. LU ber om statusrapport om tiltakene i denne rapporten innen utgangen av mai 2024.

Studentombudet synes arbeidet med resultatene i Shot-rapporten har vært bra, og den endelige rapporten som ble lagt frem for læringsmiljøutvalget inneholder mange gode tiltak for våre studenter.

Styrets ansvar

Det er viktig at UiS tar sin del av ansvaret for at studentene ved UiS har det bra, og at man så langt det lar seg gjøre legger til rette for økt trivsel og innfører gode tiltak for å bedre studentenes psykiske helse. Men, studentombudet mener man som utdanningsinstitusjon også må våge å løfte blikket og se det større bildet når det gjelder studentenes psykiske helse. Man står overfor et samfunnsproblem, ikke i hovedsak en utfordring i academia. Studentombudet mener styret, som ansvarlige for studentenes læringsmiljø, bør sette dette viktige tema på agendaen og spørre seg hvor grensene for universitetets ansvar går, når det gjelder studentenes psykiske helse. Studentombudet oppfordrer og utfordrer styret ved UiS til å sette læringsmiljø på agendaen, og bidra til en større debatt om hva samfunnet som helhet kan gjøre for våre studenter når man ser en dobling i antall studenter som sliter.

Den bekymringen studentombudet har for våre studenter og de tallene som kommer frem i Shot-undersøkelsen 2022, fikk studentombudet til å skrive en kronikk som ble publisert av Stavanger Aftenblad og Khrono på tampen av dette studieåret - sommeren 2023. Kronikken er innlemmet i sluttordene til denne rapporten.

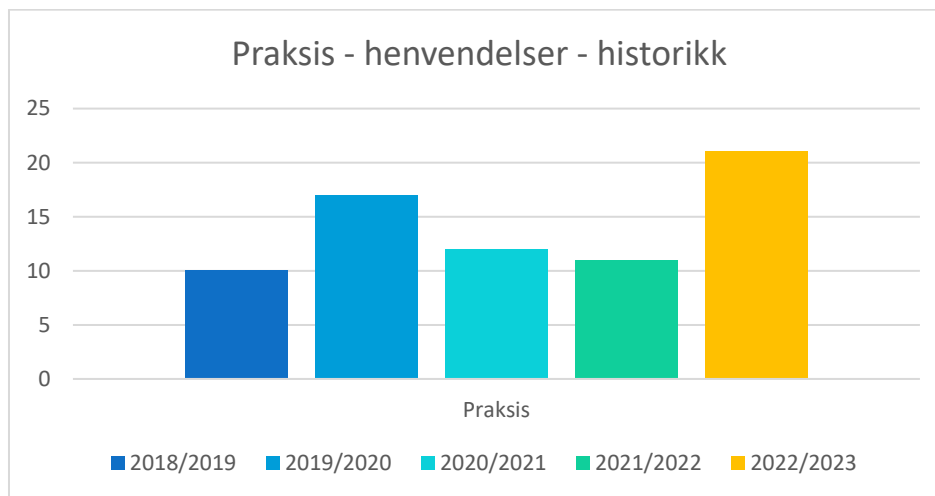
Særlig om kategorien praksis

2022/2023

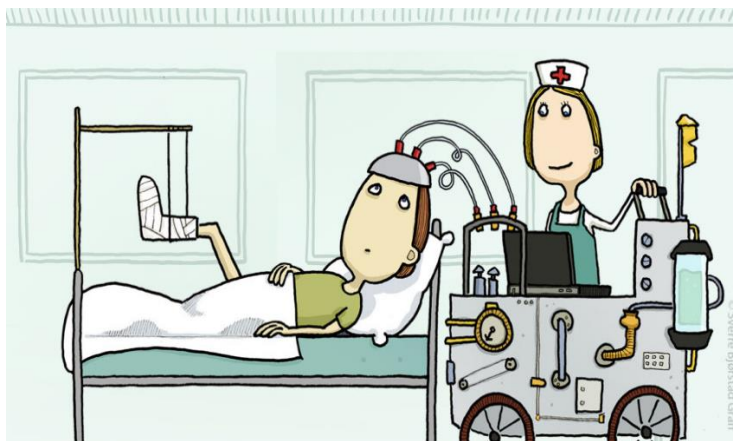
Mange av studieprogrammene ved UiS har praksisemner i sine utdanninger. Formålet med praksis er at studentene skal utvikle profesjonskunnskap gjennom praktisk handling, teoretisk refleksjon og bearbeiding av faglige kunnskaper og ferdigheter innen f.eks. læreryrket, sykepleie eller journalistyrket. Denne praktiske erfaringen skal knyttes opp mot den teoretiske kunnskapen studentene får på det studieprogrammet studentene går på.

I studieåret 2022/2023 mottok studentombudet 21 henvendelser som er kategorisert under Praksis. Det er nær en dobling i antalls saker fra forrige år. Mens det har vært en nedadgående trend i antall

saker som handler om praksis de siste årene, har det altså vært en markant økning i denne rapportperioden.

Ved flere av profesjonsutdanningen ved UiS er praksis en helt sentral del av studiet. Studentene blir veiledet, og vurdert i praksis, og må bestå praksis for å kunne fortsette på studiet. En god og lærerik praksistid er derfor avgjørende for mange studenter ved UiS, og skal i tillegg til å gi økte kunnskaper, ferdigheter og kompetanse innen et fremtidig yrke, også fortelle noe om studentens egnethet og skikkethet til å kunne utøve yrket når utdanningen er ferdig.

Når du sier du vil gjerne vaskes, men sykepleieren hører feil

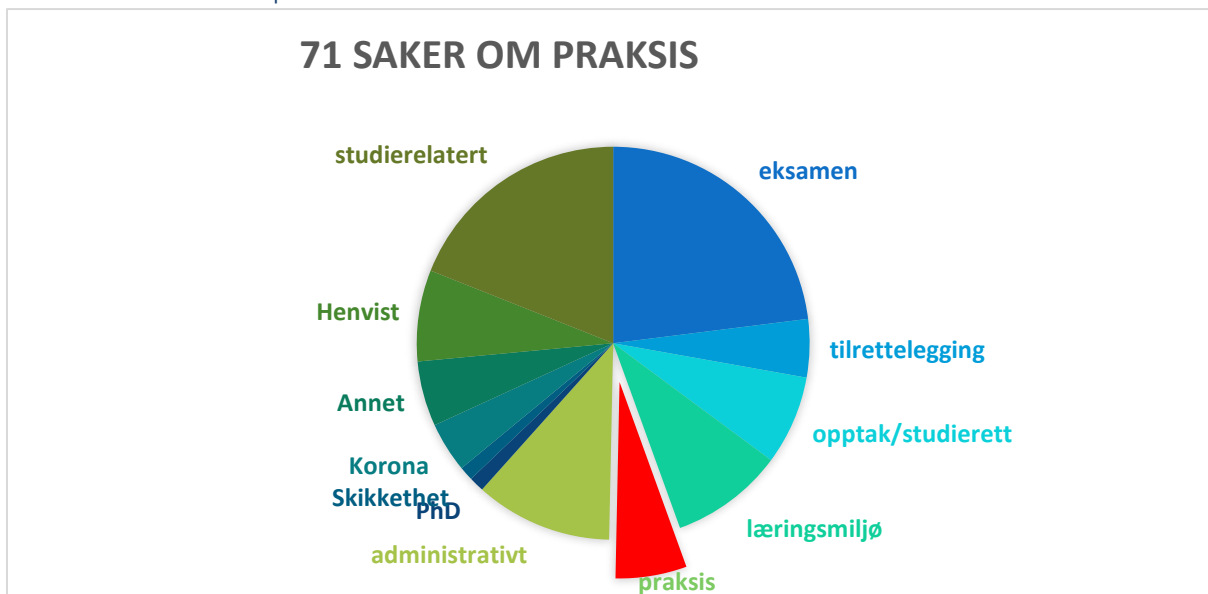
Men det å være i praksis, utplassert ved en institusjon og inngå i arbeidshverdagen som en «ansatt», samtidig som en blir kontinuerlig vurdert i alle arbeidsoppgaver gjennom atferd, kommunikasjon og kunnskap, er en stor, vanskelig og krevende øvelse for mange studenter.

[En student kontaktet studentombudet i fortvilelse fordi det hadde skåret seg helt med praksisveileder. Studenten trivdes egentlig veldig godt i den institusjonen hen var utplassert,](#)

men opplevde at kommunikasjonen med praksisveileder var veldig vanskelig, med ufine kommentarer og lite konstruktiv kritikk slik studenten opplevde det. Nå ønsket studenten å bytte praksisplass, og henvendte seg til fakultetet, studieprogramleder og administrasjon angående dette. De mente det ikke lot seg gjøre å bytte praksisplass nå, og at siden praksisveileder hadde beklaget sin oppførsel, ble studenten oppfordret til å gå tilbake til praksisstedet. Studentombudet ble med i et møte med praksisstedet sammen med student og andre involverte, men saken løste seg ikke. Studenten valgte å avbryte praksisoppholdet, å ta praksis igjen senere.

Studentombudet er ikke klageinstans og kan heller ikke instruere fakultet/institutt eller praksissted i slike saker, men ombudet gir råd, veiledning om klageprosess og rettigheter, og også bistand og støtte i form av gjennomlesning og kommentarer i klageskriving ved behov. Studentombudet veileder også om regelverket og de retningslinjene UiS har for praksis, og bistår og støtter studenter i møter og samtaler med praksisstedet der problematiske og vanskelige forhold knyttet til praksisoppholdet skal belyses.

Praksis – 5 års retrospektiv

I overkant av 5 % av henvendelsene til studentombudet de siste fem årene har omhandlet praksis.

De fleste studentene som har kontaktet ombudet for praksisrelaterte problemstillinger har enten strøket i praksis, opplever praksisen som vanskelig relasjonelt, eller ikke fått praksisplass der de ønsker. Studentombudet er ikke klageinstans, men ombudet gir råd og veiledning om klageprosess og rettigheter, og også bistand i form av gjennomlesning og kommentarer i klageskriving ved behov.

Flere studenter har kontaktet studentombudet fordi de trenger individuell tilrettelegging under praksistiden. Disse sakene er kategorisert under Tilrettelegging. Andre studenter har kontaktet ombudet for støtte fordi de har mottatt en tvilsmelding i forbindelse med særskilt skikkethetsvurdering under praksistiden. Disse sakene kategoriseres under Skikkethet.

Studentenes sårbarhet ute i praksis

Erfaringer med saker som omhandler praksisfeltet tilsier at studentene er i en veldig sårbar situasjon når de er i praksis. Studentene er prisgitt den praksisveilederen de får tildelt. Flere studenter har tatt kontakt fordi de føler seg urettferdig behandlet av praksisveileder, føler seg overvåket, mener at praksisveileder er «ute etter å finne feil», at man blir satt til å gjøre oppgaver som ikke er en del av praksisopplæringen, at man blir «fryst ut» av praksisveileder i arbeidsmiljøet ved institusjonen, eller at man opplever læringsmiljøet/arbeidsmiljøet som usunt der man er i praksis. Dette er vanskelige saker, der studentens opplevelse av situasjonen må tas på alvor. Studentombudets første råd til disse studentene er å ta opp opplevelsene direkte med den det gjelder, eller med kontaktperson på praksisstedet eller på studieprogrammet ved UiS. Studentombudet kan bistå og være med i slike møter.

Andre studenter, kanskje særlig studenter som ikke har norsk som førstespråk, kommer til studentombudet fordi de har problemer med kommunikasjonen og ikke blir forstått i ute praksis. Språkutfordringer er et velkjent problem under praksis. Dette er studenter som (selvsagt) har fått opptak på det profesjonsstudiet de går på. Dermed har UiS som tilbyr utdanning og dem som legger premissene for opptakskrav, et ansvar for at man også kan gjennomføre praksis. Dette er et ansvar UiS og profesjonsutdanningene må ta på alvor.

På flere profesjonsutdanninger er det rift om de «beste» praksisstedene, og det er også få praksisplasser, slik at studentene må «ta til takke» med den plassen de får. UiS er avhengig av en avtale med praksisstedene og praksislærere/veiledere ute i arbeidslivet, for at UiS skal kunne tilby profesjonsutdanning med krav om praksistid for studentene. Studentombudet har i disse årene flere ganger erfart, både i samtale med studenter og ansatte, at UiS som utdanningsinstitusjon er varsom med å ta opp med praksisstedet problemstillinger studenter opplever i praksis, nettopp fordi man er så avhengig av disse praksisavtalene for å kunne tilby utdanningen. Det gjør at den svake part, studenten, er i en sårbar situasjon ute i praksisfeltet, ikke bare på individnivå, men også på systemnivå.

Særlig om kategorien skikkethet

2022/2023

Skikkethet handler om å sikre at en student har de faglige og personlige forutsetningene for å fungere forsvarlig i den profesjonen studenten utdanner seg til. Man skiller mellom løpende og særskilt skikkethetsvurdering. Den løpende skikkethetsvurdering av alle studenter innen profesjonsutdanningene skal foregå gjennom hele studiet og skal inngå i en helhetsvurdering av studentens forutsetninger for å kunne fungere i yrket.

Men dersom det er begrunnet tvil om en student er skikket, skal det foretas en særskilt skikkethetsvurdering.

I universitets- og høyskoleloven heter det at (Uhl § 4-10 (1))

...i enkelte utdanninger skal institusjonen vurdere om den enkelte student er skikket for yrket. Skikkethetsvurdering skal foregå gjennom hele studiet.

På denne bakgrunn og hjemlet i bestemmelsen over, er det vedtatt en forskrift om skikkethet i høyere utdanning: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-06-30-859> . Formålsparagrafen i forskriften sier at skikkethetsvurderingen:

«skal avdekke om studenten har de nødvendige forutsetninger for å kunne utøve yrket. En student som utgjør en mulig fare for liv, fysisk og psykisk helse, rettigheter og sikkerhet til de pasienter, brukere, barnehagebarn, elever, eller andre studenten vil komme i kontakt med under praksisstudiene eller under fremtidig yrkesutøvelse, er ikke skikket for yrket.» (skikkethetsforskriften § 2).

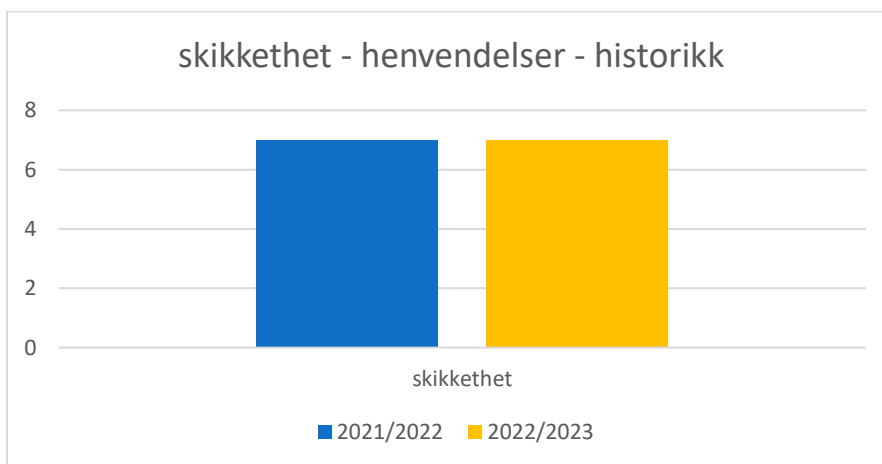

Ingen glemte noensinne dagen Audun kom høy på jobb

Skikkethetsforskriften har vært på høring i sektoren og er nå til revidering. Ny forskrift med relativt store endringer og tilføyelser vil tre i kraft i august 2024.

Ved Universitetet i Stavanger er følgende utdanninger underlagt skikkethetsforskriften: Barnehagelærerutdanning, grunnskolelærerutdanning 1.-7. trinn, grunnskolelærerutdanning 5.-10. trinn, lektorutdanning 8.-13. trinn, praktisk-pedagogisk utdanning (PPU), spesialpedagogikk, barnevernspedagog, sosialt arbeid (sosionom), sykepleie, paramedisin og jordmorutdanning.

Studentombudet har, som i fjor, mottatt syv henvendelser om skikkethet.

Studentombudets befatning med skikkethetssaker

Studentombudets rolle i skikkethetssaker handler først og fremst om å være en bistandsperson for den enkelte student som opplever å få tvilmelding rettet mot seg. Erfaringsmessig opplever studenter som får en tvilmelding dette som svært vanskelig. Tvilmeldingen kan inneholde relativt inngående beskrivelser av både studentens atferd, holdninger og refleksjoner, og

situasjonsbeskrivelser fra tvilsmelders ståsted er ofte alvorlige og naturlig nok sett fra senders perspektiv alene. Studenten tar oftest kontakt med studentombudet enten fordi de har mottatt en tvilmelding, eller fordi studenten har fått innkalling til vurderingssamtale på bakgrunn av at institusjonsansvarlig har mottatt tvilmelding på student. På dette stadiet har studenten ofte mange spørsmål, er bekymret og ofte sjokkert over den situasjonen de har havnet i, og flere studenter uttrykker at de opplever dette som svært vanskelig.

Studentombudets rolle er da først og fremst å forklare saksgangen i slike særskilte skikkethetsvurderinger og berolige studenten med at det er en lang vei fra man får en tvilmelding mot seg til i ytterste konsekvens utestengelse fra studiet. Studenten har ofte på dette stadiet fått svært lite informasjon om hva saken faktisk handler om, utover at tvilmelding er mottatt. Studentombudet kan også bli med studenten i en såkalt vurderingssamtale som en nøytral bisitter og støtte for studenten, for å påse at denne samtalen går for seg på en korrekt måte der studenten også får mulighet til å komme med sin forklaring på innholdet i tvilmeldingen – kontradiksjon.

Skikkethet – tilbakeblikk

I forrige årsrapport, 2021/2022, ble tema skikkethetsvurdering i høyere utdanning fremhevet i rapporten og viet stor oppmerksomhet. Dette var første året studentombudet var involvert i disse sakene, og ombudet så at det var rom for forbedringer på systemnivå i saksbehandling, prosess og saksgang, hva disse sakene angitt.

Selv om det da ikke gjaldt mange tvilmeldinger, og selv om ingen saker gikk hele veien til Klagenemnda (som er siste instans i skikkethetsaker), mente studentombudet det var riktig å gi disse sakene plass i fjorårets rapport både pga den naturlige alvorlighetsgraden som ligger i disse sakene, men også fordi studentombudet mente det var momenter i prosessen og saksgangen i særskilt skikkethetsvurdering ved UiS som hadde klare forbedringspotensial. Disse ble adressert i forrige rapport.

Både i fjorårets rapport og i presentasjonen av rapporten i styremøtet i desember 2022, ble prosess og saksgang rundt skikkethet problematisert. Tre tema i skikkethetsprosessen ble belyst: tvilmelding, vurderingssamtale og skikkethetsansvarliges ansvar. Studentombudet har i etterkant bidratt til utbedring og innspill til endringer i rutiner for saksgang i skikkethetsaker både i samarbeid med utdanningsavdelingen og skikkethetsansvarlige ved UiS.

Informasjon om skikkethetsvurdering ved UiS er gjort mer konkret og tilgjengelig for studentene, med blant annet en beskrivelse av saksgangen og studentens rettigheter. Det er også utarbeidet nye skriftlige rutiner for skikkethetsaker som skal behandles i utdanningsutvalget høsten 2023. Det er bra.

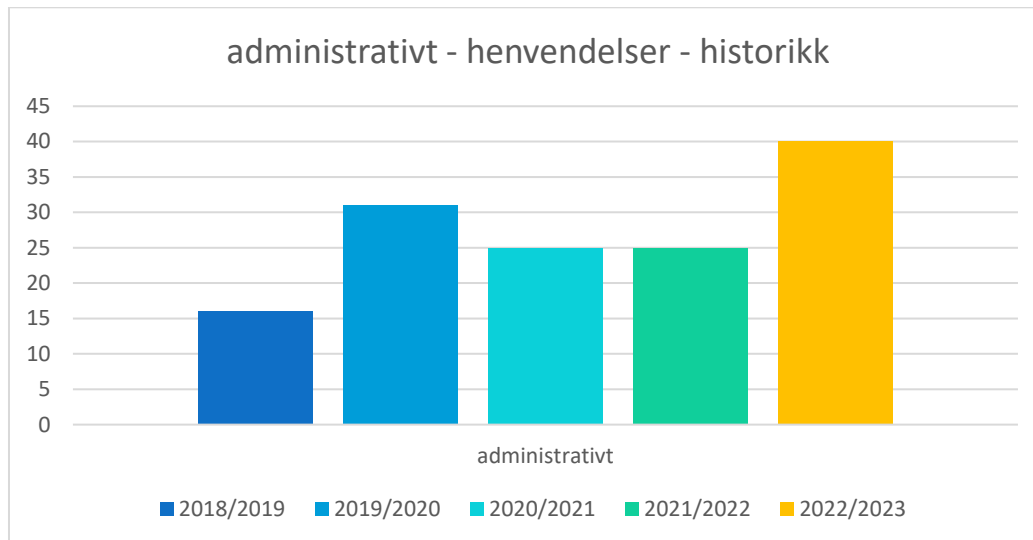
Årsrapporten for skikkethetsaker legges fra 2023 frem for styret, og ikke kun utdanningsutvalget, etter at studentombudet påpekte at styret er ansvarlig for skikkethetsarbeidet ved UiS og at det derfor er riktig at styret også får årsrapporten forelagt i egen styresak.

Særlig om kategorien administrativt

2022/2023

Henvendelser til studentombudet kategorisert som administrativt handler ofte om klage på saksbehandlingstid, begrunnelse for vedtak, manglende informasjon og kunngjøringer og mulige brudd på andre saksbehandlingsregler etter forvaltningsloven; f. eks informasjon om begrunnelse, klagerett, frister for å klage og fremgangsmåte ved klage.

I studieåret 2022/2023 er det registrert 40 saker i kategorien administrativt. Som man ser av tabellen under er det en økning fra i fjor. Hovedforklaringen på dette kan nok være at en del saker som tidligere falt under kategorien Studierelatert, nå sorterer under administrativt.

Studentombudet opplever at arbeidet med å bistå, veilede og informere om rettigheter og krav overfor studenter er meningsfylt og viktig. Mange studenter ytrer i ettertid, når saken deres er løst eller de har fått en god forklaring og mulige løsninger på problemstillingen de står overfor, stor takknemlighet for det arbeidet ombudet gjør. Det er givende.

En student kontaktet studentombudet fordi, som studenten sa: *«Håper virkelig dere kan bistå meg i denne saken. Føler meg veldig lurt av UiS og opplever null forståelse fra administrasjonen.»*

En student hadde fullført en mastergrad ved UiS, og var i jobb. Studenten etterspurte tilleggsdokument til vitnemål som kunne bekrefte at studenten hadde oppnådd en spesifikk tittel gjennom mastergraden som studenten trengte som dokumentasjon i jobbsøkerprosessen. I god tro og på bakgrunn av informasjon og veiledning fra administrasjonen ved fakultetet under studiet, hadde studenten hele tiden trodd hen fullførte en mastergrad som gav denne spesifikke tittelen. Det hører med til historien av studenten var i permisjon en periode i studiet, og i denne tiden var det endringer knyttet til vilkårene for denne spesifikke tittelen. Studenten forhørte seg derfor med administrasjonen om hen fortsatt oppfylte kravene for tittelen etter nye justeringer av vilkår, og fikk bekræftende svar på dette. Hen fikk siden vite at det dessverre hadde skjedd en feil og at hen ikke oppfylte kravene. Fakultetet beklagde dette.

Studentombudet tok kontakt med fakultetet for å høre hva som hadde skjedd i denne saken. Ombudet fikk tilbakemelding om at de ville se på saken til denne studenten på ny. Kort tid senere mottok ombudet en ny e-post der fakultetet med følgende melding: *«Fakultetet har tatt en ny gjennomgang av saken i lys av revisjon av dokumentet «Vilkår for bruk av tilleggstittellen XXX på vitnemålet» til de nasjonale retningslinjene til Forskrift om rammeplan for XXX. Denne revisjonen ble gjort høsten 2022 og det er tydeliggjort at det er et overordnet prinsipp at det er «det enkelte studieprogram som vurderes for bruk av tilleggstittellen» og ikke den enkelte student.»* Masterprogrammet i XXX kvalifiserer til tilleggstittellen «XXX» og

basert på en helhetlig og individuell vurdering i denne saken, har fakultetet landet på at studenten skal få tilleggstittelen «XXX».

Saken over er et eksempel på at saksbehandlingen i studentsaker ikke alltid fungerer slik den skal, og at feilinformasjon og feiltolkninger kan få store konsekvenser for studentene som rammes. Dette skaper stor frustrasjon for studentene, og kan også få store konsekvenser for økonomi og videre karriere.

Administrativt – 5 års retrospektiv

En gjenganger i studentombudets saker som handler om administrasjon er at studentene blir frustrerte over å ikke få tak i akkurat den saksbehandler de har vært i kontakt med før, fordi denne er syk, på ferie, i permisjon eller lignende. Da er det gjerne ingen andre i administrasjonen som kjenner til saken, og det medfører unødig bekymring og frustrasjon for studenten, samt at det i større grad medfører brudd på saksbehandlingsreglene universitetet må forholde seg til. Dette kan handle om manglende informasjon om klagerett, frister for å klage og fremgangsmåte ved klage.

Studentombudet har også fått mange henvendelser som omhandler klage på saksbehandlingstid, mangel på begrunnelse for vedtak, manglende informasjon og kunngjøringer, ønske om å slutte eller bytte studiested, overføring til andre studiesteder og mulige brudd på saksbehandlingsregler etter forvaltningsloven.

Utdanningsplan

I flere saker fremkommer det ganske klart at det ikke alltid er administrasjonen som kan klandres. Også studentene har et ansvar, og det stilles en rekke krav og følger en rekke plikter med det å være student å ha studierett ved UiS. Studentene har plikt til å følge med på informasjonen som gis, og sette seg grundig inn i studieplan og emnebeskrivelser. At studentene har en slik plikt og at de må være klar over det, er med på å forsterke viktigheten av en godt regulert utdanningsplan som inneholder en beskrivelse av slike plikter. Inntrykket til studentombudet er at mange studenter forventer og anser at det er universitetets plikt å sørge for at informasjonen som gis blir mottatt og lest. Mange har lett for å glemme at del av denne plikten som student handler om å holde seg oppdatert, lese e-post og følge med på de kommunikasjons- og informasjonsplattformene

universitetet bruker (jf. Studie- og eksamensforskriftens § 3-3 om Utdanningsplan om gjensidig forpliktende avtale).

Studentombudet har i tidligere rapporter fremhevet viktigheten av utdanningsplanen, som den gjensidig forpliktende avtalen dette er mellom student og universitet. I universitets- og høyskolelovens kapittel 4 om studentenes rettigheter og plikter heter det i § 4-2 at:

(1) Institusjonen skal sørge for god faglig oppfølging av studentene. Institusjonen skal i samarbeid med studenten utarbeide en utdanningsplan for studenter som tas opp til studier av 60 studiepoengs omfang eller mer.

(2) Utdanningsplanen skal være et virkemiddel for at studenten gjennomfører studiet. Planen skal inneholde bestemmelser om institusjonens ansvar og forpliktelser overfor studenten og studentens forpliktelser overfor institusjonen.

Dette er med andre ord hver enkelt students individuelle kontrakt med universitetet, og derfor viktig både for studenten og universitetet. I UiS' lokale forskrift om studier og eksamen (§ 3-3) følges lovens § 4-2 opp med følgende bestemmelse:

1. Utdanningsplanen bygger på studieplanen. Alle studenter som blir tatt opp til studieprogram med omfang av 60 studiepoeng eller mer, skal ha en utdanningsplan. Utdanningsplanen er en gjensidig forpliktende avtale mellom Universitetet i Stavanger og den enkelte student. Utdanningsplanen skal inneholde bestemmelser om universitetet ansvar og forpliktelser overfor studenten og om studentens ansvar og forpliktelser overfor universitetet og medstudentene. Utdanningsplanen er også grunnlag for grad og vitnemål.

Studentombudet har i forbindelse med henvendelser fra studenter gjennom årene sett at det er problematisk at ikke regelverket knyttet til den viktigste kontrakten mellom studenten og universitetet - utdanningsplanen – er mer detaljert regulert i vårt lokale regelverk. Mange henvendelser til studentombudet omhandler studentens rettigheter og plikter, og universitetets rettigheter og plikter i forbindelse med forelesninger, obligatorisk undervisning, deltakelse i obligatoriske studentaktiviteter, rettigheter i forbindelse med veiledning, og bruk av andre ressurser i samsvar med gjeldende studieplan eller emnebeskrivelse.

Studentombudet har erfart flere ganger at studenter, men også ansatte ved UiS, ikke klarer å se forskjellen mellom studieplan og utdanningsplan. Dette er det viktig å skille klart mellom. Derfor er det også viktig av UiS har klart definerte formuleringer i regelverket om hva utdanningsplanen skal inneholde av rettigheter og plikter for studenten og for UiS. Studentombudet anbefaler at man ser til Universitetet i Bergen for utbedring av vår bestemmelse om utdanningsplan i studie- og eksamensforskriften.

Særlig om kategorien PhD – doktorgradskandidater

Debatten om eget ombud for doktorgradskandidater (stipendiater) har gått i akademia i mange år. I forbindelse med arbeidet med lovfesting av studentombudsordningen som startet i 2018, blusset debatten om stipendiatombud opp igjen. Internasjonalt er denne ordningen.

Praksis i Norge

I Norge har det vært ulik praksis knyttet til forholdet mellom studentombudet og stipendiatene. På Høyskolen Vestlandet har man en praksis der forhold som omhandler stipendiatene som studenter angår studentombudet, mens ansettelsesforhold ikke gjør det. Har de f.eks. en konflikt som trekker inn arbeidsmiljøloven får de ikke hjelp av studentombudet, men dersom problemstillingen/konflikten

faller inn under området til universitets og høyskoleloven eller forvaltningsloven så får de hjelp av studentombudet. Ved Universitetet i Sørøst - Norge holdes også døren åpen for doktorgradsstipendiater. Det innebærer at man i hvert enkelt tilfelle først vurderer om stipendiaten i situasjonen det gjelder anses å være student eller ansatt, og faller man ned på ansatt så avviser man henvendelsen, eller viser til rette instans (HR).

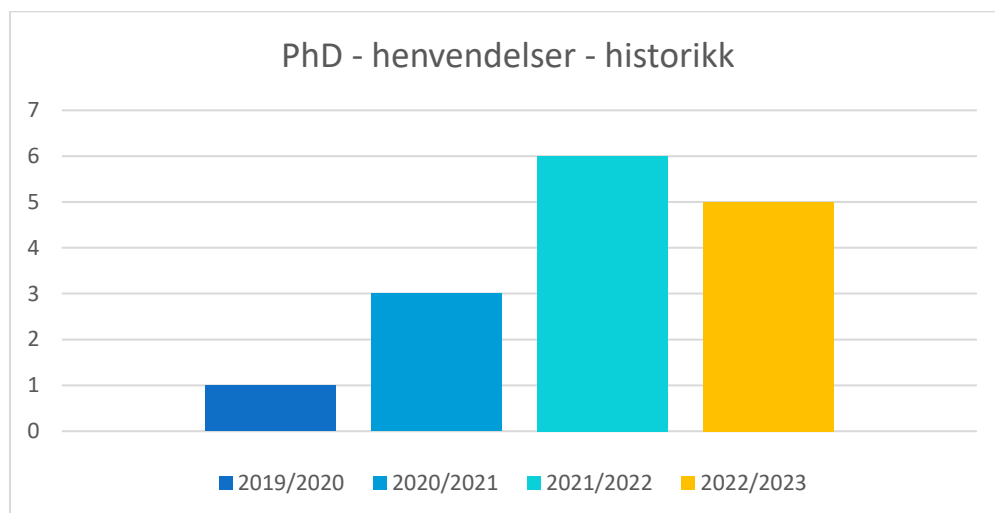
Doktorgradskandidatene ved UiS

I forbindelse med lovfesting av studentombudsrollen som tredde i kraft i 2019, ble det aktuelt ved UiS å revidere mandatet til studentombudet. Det har ved UiS lenge vært et ønske at også stipendiatene skulle omfattes av studentombudsrollen. Ansvarsområdet til studentombudet ved UiS ble dermed utvidet (1.1.2020) til også å omfatte doktorgradsstudentene ved UiS. I mandatets punkt 2 heter det:

«Studentombudet skal være en uavhengig bistandsperson som skal bistå og rådggi studenter i saker knyttet til studiesituasjonen. Med studenter menes alle registrerte studenter ved universitetet, inkludert doktorgradsstudenter».

2022/2023

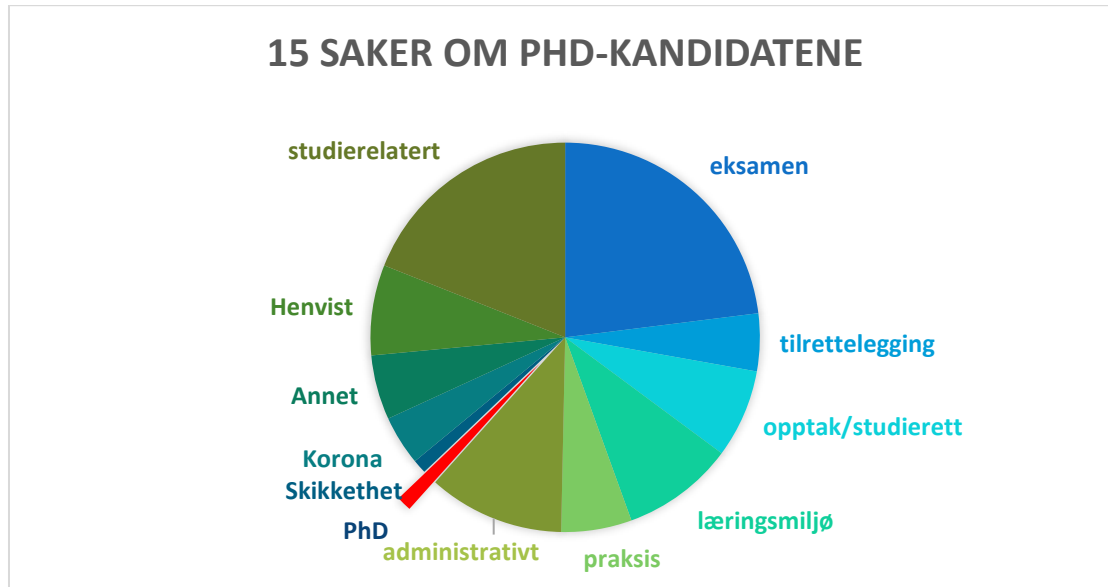
Studentombudet har i rapportperioden 2022/2023 hatt 5 henvendelse fra PhD-kandidater.

Som tabellen over viser er det årlig få henvendelser fra PhD-kandidater til studentombudet. Studentombudet deltar hver høst og vår på et oppstartseminar for nye PhD-kandidater – Get Started, og forteller om ombudsordningen og hvordan studentombudet kan hjelpe også stipendiatene.

Erfaring med disse sakene viser at de aller fleste som kontakter studentombudet har problemstillinger som egentlig handler om deres ansattforhold ved UiS. Det kan handle om kontrakten man har med veileder, om utvidelse av stipendiatperioden, permisjon etc.

PhD-kandidater - 4 års retrospektiv

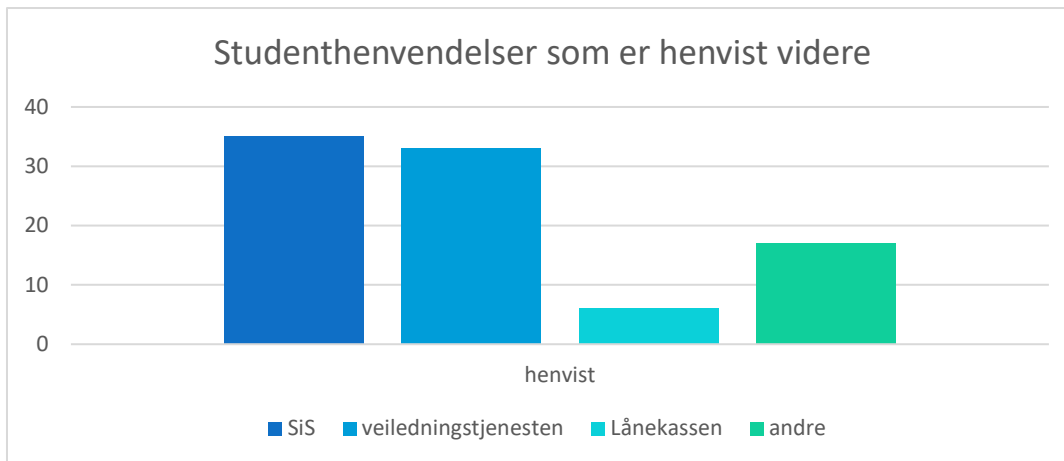
Studieåret 2019/2020 var første året PhD-kandidatene var innlemmet i studentombudets mandat. Av tabellen over ser man at disse sakene har utgjort en liten del av ombudets henvendelser i årene som har gått.

Studentombudet har i disse fem årene i rollen som ombud, kun hatt 15 henvendelser fra PhD-kandidater. Ombudet har som sagt blitt invitert til å presentere rollen og arbeidsoppgaver for nye PhD-kandidater ved flere omganger disse årene, men det er naturlig å tenke at mange PhD-kandidater anser seg mer som ansatte enn studenter, og at det dermed er mer naturlig for dem å henvende seg til sin leder eller til HR-avdelingen når ulike problemstillinger oppstår.

Endelig – særlig om kategorien henvist

2022/2023

En ny kategori i årets rapport, som erstatter kategorien Annet, er Henvist; alle studentene studentombudet ikke kan hjelpe direkte, men må henvise videre. Dette er studenter som har en utfordring eller et problem, enten som student ved UiS, eller et problem eller utfordring av mer personlig eller privat karakter, som ombudet ikke har kompetanse til å hjelpe. Denne studentgruppen utgjør en stor andel av de som har tatt kontakt med studentombudet i året som har gått. Det at studentombudet ikke kan hjelpe denne gruppen direkte, er ikke å anse som dårlig utnytting av ressurser, sløsing med tid, eller lite meningsfylt syssel. Snarere tvert imot. Dette er studenter som har funnet veien til ombudet og dermed har tatt sitt, kanskje aller første, skritt på veien til hjelp med sitt problem. Dette er studenter som ikke har vært i lang dialog med administrasjonen allerede, eller har fått et vedtak de ikke er fornøyd med, eller ønsker å klage på noe, eller er misfornøyd med undervisning, pensum, læringsmiljø eller praksis. Dette er studenter som trenger hjelp, veiledning, støtte, bistand eller gode råd, men som må vises videre til andre instanser i eller i tilknytning til UiS, med faglig kompetanse til å møte denne studentgruppen.

Som man ser at diagrammet over har studentombudet henvist 91 studenter videre til andre instanser i, i tilknytning til eller utenfor UiS. Man ser at den store majoriteten av disse henvisningene er en videresending til Studentsamskipnaden (SiS) eller veiledningstjeneste ved UiS.

Veiledningstjenesten

Mange studenter kommer til studentombudet med problemstillinger som handler om studievalg, bekymring for at de har valgt feil studie, manglende trivsel med studievalg, press om studievalg hjemmefra eller lignende. Denne gruppen studenter henviser studentombudet videre til veiledningstjenesten. Studentombudet og veiledningstjenesten er lokalisert samme sted, og veien er derfor bokstavelig talt kort for studentene som blir henvist videre. Veiledningstjenesten er et lavterskeltilbud som kan hjelpe studenter med veiledning om studier, studentlivet og veien videre etter endt utdanning. Man kan snakke med veilederne om alt som er relatert til studentlivet; studievalg, omvalg, trivsel og studiemestring. Mange studenter har sammensatte problemstillinger som ikke så lett lar seg konkretisere, og mange av dem henvises videre fra studentombudet til veiledningstjenesten. Uten at studentombudet har ført statistikk tidligere på hvor mange studenter som er henvist videre til veiledningstjenesten, mener ombudet at det er langt flere dette siste studieåret enn tidligere år som er henvist den veien. Studentombudet har merket seg at flere studenter enn tidligere oppsøker hjelp og støtte fordi de ikke trives i studiehverdagen. Årsakene kan være sammensatte, men en økning i denne studentgruppen registrert hos studentombudet reflekterer også samme tendens i Shot-undersøkelsen som ble omtalt tidligere i rapporten.

Studentsamskipnaden (SiS)

Studentsamskipnaden i Stavanger har nærmere 13.000 studenter som er tilknyttet SiS. SiS er ikke en del av Universitetet i Stavanger, men en uavhengig bedrift lokalisert på campus Ullandhaug. SiS har bokhandel, kafeer, boliger, sportssenter, barnehage, psykososiale helsetjenester etc. Gjennom semesteravgiften som alle registrerte studenter må betale, har studenten tilgang til disse tjenestene.

Mange studenter som kontakter studentombudet henvises videre til SiS. Noen har problemer knyttet til barnehageplass, andre står i boligkø og trenger hjelp. Disse henvises på en enkel måte videre. Men de aller fleste som kontakter studentombudet i denne gruppen av henvisninger til SiS, er studenter som trenger helsehjelp. Dette er studenter som oppgir at de trenger noen å snakke med fordi de kjenner på angst, er nedstemt eller deprimerte, har utfordringer med søvn eller spising, eller kjenner på et unormalt stress og press som de ikke klarer å håndtere på egenhånd. Studentombudet har fått henvendelser fra langt flere studenter i denne kategorien i år enn tidligere år. Årsakene til at denne gruppen har økt i studentombudets registreringer kan være mange, men også resultatene i Shot-

undersøkelsen viser at langt flere studenter sliter med ulike psykiske helseutfordringer. Det bekymrer ombudet.

Underliggende utfordringer

Det er også slik at mange av studentene som kontakter studentombudet av helt andre grunner enn at de trenger helsehjelp; studenter som oppgir at de har problemer i et konkret gruppearbeid, ikke liker undervisningen, ønsker tilrettelegging uten å ha nødvendig dokumentasjon, har utfordringer i praksisemner etc, egentlig har underliggende utfordringer. Det viser seg i mange av de tilfellene der studentens hovedanliggende for å ta kontakt med ombudet, er for eksempel læringsmiljø, så ligger det andre grunner bak at man oppsøker studentombudet med sitt problem, enn det som tilsynelatende var hovedutfordringen.

En student tok kontakt med studentombudet fordi hen ikke trivdes med undervisningen i et av fagene i sin utdanning. Hen syntes faglærer ikke underviste på en god måte, hen lærte lite i timene, hen mente mange av medstudentene bidro til forverring av læringsmiljøet og syntes dette var veldig dumt, da dette faget hadde obligatorisk oppmøte. Etter en lengre samtale der studentombudet stilte flere oppfølgingsspørsmål til det studenten fortalte, kom det frem at studenten sjelden eller aldri deltok fysisk i undervisningen i noen andre emner i studieprogrammet. Studentombudet lurte derfor på om det var det faktum at man hadde nærværspilikt og obligatorisk oppmøte som var hovedutfordringen. Det kom da frem at studenten i lengre tid hadde slitt med søvnmangel og hadde fått flere panikkanfall i forelesningstimene, og derfor var veldig stresset og ikke klarte å konsentrere seg i timene.

Dette er et av mange eksempler på studenter som tar kontakt med en tilsynelatende konkret utfordring knyttet til selve studiet, men der det viser seg etter hvert at studenten sliter med egne personlige utfordringer knyttet til psykisk helse.

Pink Freud

Andre oppgaver

Synlighet for studentene – 5 års retrospektiv

Studentombudet har siden våren 2022 sittet sentralt plassert på campus Ullandhaug med kontor i første etasje, på bakkeplan, i hovedbygningen ved UiS - Arne Rettedals hus. Dette oppleves som en synlig og lett tilgjengelig lokasjon for studentombudet, med enkel tilgang for alle studenter. En tett kontordør er skiftet ut med en stor og åpen glassdør, og store bokstaver over døren viser hvor studentombudet sitter. Målet er at alle studentene skal vite at det finnes et studentombud, og at det er lett å finne kontoret, at ombudet er synlig for de som passerer og at det oppleves lettere å banke på døren når man kan se inn på kontoret. Ombudet opplever at flere studenter enn tidligere er innom kontoret. Det er bra.

Fra en 50 % stilling som studentombud i 2018, med kontor innerst i en gang i andre etasje i Kitty Kiellands hus der knapt noen studenter fant frem, og ombudskontoret på ingen måte var synlig, til en lovfesting av studentombudsordningen, en økning i stillingsprosenten til 100 %, og til en helt sentral fysisk plassering på campus Ullandhaug, har studentombudsrollen på UiS vært i god utvikling disse 5 årene. Det har i studieåret 2022/2023 vært flere henvendelser enn noen år tidligere, og ombudet har tatt imot henvendelser fra nær 280 studenter i året som har gått, mot 89 henvendelser i 2018/2019.

Kommunikasjon og promotering

Fast e-post til alle studenter ved UiS

En målsetting for studentombudet er at flest mulig studenter og ansatte skal kjenne til studentombudsordningen. Derfor har studentombudet hver semesterstart høst og vår sendt e-post til alle studenter ved UiS, presentert ombudsordningen og oppfordret studentene til å ta kontakt om behovet skulle melde seg. Det har vist seg effektivt å kontakte studentene på den måten. Effekten av at studentene får en e-post direkte i sin digitale postkasse med beskrivelse av hva studentombudet kan hjelpe til med, og med en direkte oppfordring om å ta kontakt, har vært god. Mange studenter viser til denne e-posten når de tar kontakt med ombudet, og terskelen for å ta kontakt blir også gjerne mindre av en slik direkte oppfordring.

Fysiske besøk ved institutt/fakultet/enheter

Studentombudet ønsker at også de ansatte ved UiS skal kjenne til ombudsordningen. Derfor har ombudet gjennom årene henvendt seg til alle fakultet og institutt ved UiS med ønske om å bli invitert til et av enhetenes faste møter. Ombudet har besøkt alle fakultet på UiS, samt mange institutt/avdelinger. Det var naturlig nok begrenset med slike besøk gjennom pandemien, men en ny runde ut til fakultet, institutt og avdelinger står på agendaen høsten 2023, sammen med personvernombud Rolf Jegervatn, og vitenskapsombud Geir Skeie.

Ph.d.-kandidatene

Studentombudet har flere ganger blitt invitert til nye ph.d.-studenters Get-started-seminar. Her har ombudet fått presentere ombudsrollen og viktigheten av at også ph.d.-kandidater tar kontakt ved behov. Ph.d.-kandidatene anses gjerne som både ansatte og studenter, og dermed kan de falle mellom to stoler i behandlingen av problemstillinger de måtte komme opp i. Derfor er det viktig å nå ut til ph.d.-kandidatene med budskapet om at de gjerne må ta kontakt med studentombudet dersom de er i tvil om hvem de skal kontakte, så kan heller ombudet vise vei videre og henvise til eksempelvis HR-avdelingen eller fakultetsadministrasjonen dersom ombudet ikke kan hjelpe direkte.

Studentorganisasjonen (StOr)

Tidligere har studentombudet hatt mer eller mindre faste møter med studentorganisasjonen StOr for på generell basis å snakke om ulike problemstillinger studenter kan møte på, og utveksle erfaringer om studentmøter og utfordringer studentene som gruppe kan stå i. De siste par årene har ikke slike møter blitt gjennomført, men studentombudet har god kontakt med StOr og vet at Stor henviser flere studenter til ombudet. StOr søker også råd hos ombudet i saker de får fra studenter. Det er nyttig både for Stor og for studentombudet.

Deltakelse i arbeidsgrupper og møter

Observatør i læringsmiljøutvalget (LU) og fast orienteringspost i kvalitetsutvalget (KU)

Studentombudet er fast observatør i universitetets læringsmiljøutvalg. Det innebærer talerett, men ikke stemmerett i møtene. Å kunne bidra i diskusjoner og ytre meninger i studentombudsperspektiv i læringsmiljø saker er nyttig, og en god måte for ombudet å holde seg orientert om institusjonelle læringsmiljørelaterte problemstillinger på.

I tillegg har ombudet fast sak på agendaen til kvalitetsutvalget (sammøte mellom utdanningsutvalget og læringsmiljøutvalget) der ombudet orienterer de to utvalgene om saker som opptar ombudet. Det er et ønske og et mål at disse orienteringene skal bidra til å belyse utfordringer/problemstillinger som kan frembringe saker, særlig til læringsmiljøutvalget.

Refleksjoner rundt organiseringen av sentrale utvalg

Som nevnt tidligere i rapporten har det vært en utfordring for læringsmiljøutvalget å generere gode læringsmiljørelaterte saker til behandling i LU¹¹. Dette har også blitt tatt opp i flere LU-møter. Det er ikke tilfellet for utdanningsutvalget. Slik studentombudet ser det er det mange saker i utdanningsutvalget som kunne og burde vært saker også i læringsmiljøutvalget. De siste årene har man ved UiS hatt et sentralt kvalitetsutvalg (KU) som et slags bindeledd mellom læringsmiljøutvalget og utdanningsutvalget. Studentombudet faste orienteringspost (og flere andre saker/orienteringer) har blitt lagt til dette felles KU der alle medlemmene og observatørene i UU og LU sitter samlet. Det har medført at det blir store og lange møter for utvalgenes medlemmer. Ordningen med KU er bestemt avvirket fra høsten 2023.

Studentombudet er kjent med at det i flere omganger gjennom årene har blitt vurdert om læringsmiljøutvalget og utdanningsutvalget bør slås sammen. Hovedargumentet mot dette, er at læringsmiljøutvalget er lovfestet, og sammensetningen skal bestå av like mange studentmedlemmer som ansatte, med vekslende leder annethvert år mellom ansatt og student. Det innebærer at man annethvert år har studentflertall i LU, og akkurat det faktum gjør at man ikke har gått for en slik sammenslåing.

Studentombudet mener en slik sammenslåing av sentrale utvalg for så viktige saker som læringsmiljø og utdanningskvalitet med fordel kunne blitt behandlet sammen. Det er en vanskelig øvelse å skille mellom læringsmiljø saker og saker som omhandler utdanningskvalitet, og man kan lett argumentere for at disse to elementene henger så tett sammen og går så inn i hverandre, at et skille mellom utdanningskvalitet og læringsmiljø fremstår kunstig. Studentens helse- og trivselsundersøkelse viser også viktigheten av å sette læringsmiljø på agendaen, og at premisset for god utdanningskvalitet er

¹¹ Undertegnede har i mange år vært rådgiver for utdanningsdirektøren ved UiS, og det er utdanningsdirektøren som er formell sekretær for både LU og UU. Undertegnede har derfor god kjennskap til arbeidet med LU og UU og diskusjoner rundt disse utvalgene både i forhold til eventuell sammenslåing og tilfang av saker til utvalgene.

godt læringsmiljø. Derfor mener studentombudet med styrke at disse utvalgene bør slås sammen sentralt.

Uhl som regulerer utdanningsinstitusjonenes læringsmiljøutvalg åpner for at LU ikke nødvendigvis må være organisert sentralt og institusjonelt:

§ 4-3 f. Læringsmiljøutvalg

(1) Institusjonene skal ha minst ett læringsmiljøutvalg.

(2) Læringsmiljøutvalget skal bidra til at bestemmelsene i § 4-3 blir fulgt, og sikre studentenes medvirkning i prosessene som berører læringsmiljøet.

(3) Studentene og institusjonen skal ha like mange representanter i utvalget. Utvalget velger hvert år leder, vekselvis blant institusjonens og studentenes representanter.

Man kan dermed tenke seg en organisering ved UiS der man har fakultære læringsmiljøutvalg, og et sentralt utvalg for utdanningskvalitet og læringsmiljø. En synergi av en slik organisering kan også medføre flere læringsmiljørelaterte problemstillinger/saker til styre som øverste ansvarlige for læringsmiljøet ved UiS.

«Tilgang» til ledelsen

Mandatet til studentombudet gjør det klart at *«studentombudet har anledning til å fremme saker direkte til styret eller andre organ med beslutningsmyndighet ved universitetet om nødvendig.»*

Bortsett fra fremleggelse av årlig rapport til styret, har ikke studentombudet i året som har gått sett det som nødvendig å fremme slike saker for ledelsen. Årets rapport er også et 5 års retrospektiv på ombudets arbeid, og som rapporten viser har det disse fem årene vært flere utfordringer den enkelte student kan belyse, som ombudet anser som problematiske på systemnivå i organisasjonen. Likevel har ikke disse blitt vurdert til å være av en slik karakter at ombudet har sett det nødvendig å fremme egen sak for styret (eller et fakultet). Men hvert år er institusjonelle problemstillinger fremhevet i årsrapporten til styret, med formål om at disse sakene skal komme på agendaen hos aktuelle enheter ved UiS.

Fra 2020 ble studentombudet organisatorisk plassert i rektors stab med kontorsjef som nærmeste overordnede. Som et resultat av at ombudet er plassert i rektors stab, har ombudet hatt jevnlige møter gjennom året med kontorsjef, personvernombud og vitenskapsombud som også tilhører rektors stab. I tillegg har prorektor for forskning og leder for forskningsetisk utvalg deltatt i disse møtene. Dette er nyttige møter og danner grobunn for diskusjoner der deltakerne i møtet har sammenlignbare problemstillinger eller saker som kan berøre hverandre. I disse møtene har studentombudet luftet ulike problemstillinger eller bekymringer ombudet ser i kontakt med studenter.

I 2023 har rektors stab blitt innlemmet i Divisjon for organisasjon og infrastruktur. Dette har ingen praktisk betydning for arbeidet studentombudet gjør.

5. Nettverk, konferanser og møter utenfor UiS

Nettverk, samlinger og konferanser

Studentombudet deltar i både nasjonale og internasjonale nettverk. I Norge har vi nå 19 studentombud. Rollen som studentombud, og stillingens uavhengighet, er særegen i sektoren, og

derfor er det avgjørende for landets mange studentombud å ha et godt samarbeid i uformelle nettverk, både nasjonal og i Skandinavia.

Studentombudet ved UiS, er i likhet med de fleste andre studentombud i Norge, også medlem av ENOHE, European Network of Ombuds in Higher Education. ENOHE består av ombud for høyere utdanningsinstitusjoner over hele verden, og har som formål å «*learn from each other, to help implement good governance at higher education institutions and create a more solid base for the ombud function in higher education.*» (www.enohe.net)

I løpet av de siste fem årene har studentombudet deltatt i samlinger for nasjonale nettverket for studentombud flere ganger, både ved UiO i Oslo, ved Universitetet i Agder i Kristiansand, ved Universitetet i Bergen og ved NTNU i Trondheim. Dette er en særs viktig arena for studentombudene i Norge til å møte kolleger som har mange felles arbeidsoppgaver og utfordringer i sin jobb.

Studentombudet har også deltatt i nasjonal konferanse for skikkethet i høyere utdanning, sist arrangert av Universitetet i Sørøst-Norge avdeling Drammen, høsten 2022. Ombudet skal også delta i denne konferanse i Bergen arrangert av Høgskulen på Vestlandet (HVL) høsten 2023.

Mindre høyskoler og fagskoler

Studentombudet ved UiS har inngått avtaler om å være studentombud også for studentene ved Høgskulen for grøn utvikling (HGU) på Bryne, Kunstscolen i Stavanger, og Fagskole Rogaland. Dette er en mindre høyskoler og fagskoler med langt ferre studenter en UiS.

Henvendelsene fra studenter ved disse skolene er ikke med i rapporten.

6. Oppsummering – fem år som studentombud

Dette er den femte årsrapporten fra studentombudet til styret ved Universitetet i Stavanger. I den anledning har studentombudet valgt å gjøre årsrapporten til en retrospektiv øvelse. Shot 2022 viser at hver tredje student sliter med psykiske lidelser. Det har blitt viet ekstra oppmerksomhet i årets rapport, men er ikke et problem som har dukket opp det siste året. Studentombudet ønsker at styret ved UiS adresserer denne utfordringen og tar dette på alvor, som øverste ansvarlige for studentenes læringsmiljø.

UiS-strategi, samfunnsoppdrag og motto

I UiS sin strategi mot 2030 heter det at Universitetet i Stavanger skal kjennetegnes av høy trivsel blant studenter og ansatte.

«UiS skal vere ein stad der framifrå prestasjonar blant studentar og tilsette blir støtta opp av eit godt lærings- og arbeidsmiljø. UiS skal vere eit attraktivt universitet å studere og arbeide ved. Gjennom høg kvalitet i kjerneoppgåvene våre skal vi tiltrekke oss ambisiøse studentar og tilsette. Vi skal utvikle kultur for tverrfagleg kompetanse og samarbeid.

Vi skal sikre helsefremmande lærings- og arbeidsmiljø gjennom deltakarstyrte prosessar, fagleg og personleg utvikling og berekraftig campusutvikling. utvikle digitale arenaar og fysiske møteplassar som legg til rette for kunst, kultur og interaksjon med samfunnet rundt oss. fremme studentvelferd for alle og stimulere studentane til aktivt engasjement for kvarandre og for utvikling og styring av verksemda.»

Det er ingenting i veien med verken ambisjoner, mål eller tiltak i universitetets strategi når det gjelder læringsmiljøet for våre studenter. Men en forutsetning for godt læringsmiljø og dermed god utdanningskvalitet er at studentene våre trives. De skal trives i livet, ikke bare på UiS. Å være student er en livsstil. Det er ikke en «åtte-fire» jobb. UiS må bidra til at studentene trives i livet, samtidig som det er viktig å dra opp grensen mellom universitetets ansvar for studenten og samfunnets ansvar for studentmassen. Nettopp denne koplingen er *også* universitetets samfunnsansvar, slik ombudet ser det.

«Utforske det ukjente»

For ti år siden slet 1 av 6 studenter med sin psykiske helse. Nå er det 1 av 3. Studentombudet tror ikke at studentenes dårlige psykiske helse er et resultat av at UiS ikke tilrettelegger og bidrar til bedre læringsmiljø og trivsel. Kanskje kan UiS bidra til at studentene våre får en bedre psykiske helse og økt trivsel i lys av vårt samfunnsoppdrag og motto: «Vi skal utfordre det velkjente og utforske det ukjente». For det er ikke slik at våre unge først begynner å slite med den psykiske helsen når de blir studenter. Siden Ungdata¹² i 2010 startet å kartlegge forekomsten av selvrapporterte psykiske plager blant norske tenåringer, har man registrert en økning i omfang hvert eneste år. Ungdata sier at tallene kan tyde på at stadig flere unge sliter med psykiske hverdagsproblemer. Hva som er årsaken til økningen, kan ikke forskningen si noe sikkert om, men økt press fra skolen, økt kroppspress og påvirkningen fra sosiale medier trekkes frem. Men sannheten er at man ikke vet helt sikkert hva økningen skyldes. Forskning på dette feltet er viktig for fremtidens studenter og for universitetet. UiS må bidra til å utforske det ukjente, også her!

Studentombudet har som sagt merket en endring i studentmassen hva angår innhold i henvendelser til ombudet. Dette sammenholdt med resultatene fra Shot-undersøkelsen 2022 ledet til en kronikk ombudet fikk publisert i Stavanger Aftenblad og i Khrono på tampen av studieåret 2022/2023. Denne avslutter årets rapport.

Kronikk

«Dersom et premiss for god utdanningskvalitet og godt læringsmiljø er at studentene våre har det bra, da har vi et problem i akademia. Et problem akademia ikke kan løse alene. For en av tre studenter sliter med alvorlige psykiske plager. 1 av 3. Kan en barndom med 15000 timer på skjerm være årsaken? Kan regulering av skjermbruk og sosiale medier hos barn føre til all slags gode ting, også for de beste blant oss - våre studenter?»

På under et akademisk kvarter har den kunstig intelligente roboten Chat GPT blitt den mest tilgjengelige og allsidige professor. Den gir studentene svar på det man før i tiden, i 2022, måtte forsere titalls studiepoeng på å besvare. Et genialt verktøy, en fantastisk teknologi. Men studentene våre har allerede fra de var barn blitt eksponert for kunstig intelligens. I tusenvis av timer har digitale systemer basert på tolking og behandling av data påvirket hjernene deres. Har kunstig intelligens skylda for at en av tre studenter sliter med angst, søvn, mat, ensomhet, depresjon og utenforskap?

Gratulerer med 9-årsdagen! Luca får sin første mobil og med den fri tilgang til verden. Men skjermbruken er ikke ny for Luca; den lille pekefingeren har sveipet over skjermer i årevis, dopaminproduksjonen og lykkefølelsen er velkjent. Men fra nå av skal Luca bruke minst fire timer på mobilen daglig, hver uke og hver måned de neste 10 årene. Resten av barndommen skal Luca overvåkes, samle følgere, motta falske nyheter, skadelig innhold, erfare mobbing. Det skal spilles,

¹² <https://www.ungdata.no/hva-er-ungdata/>

belønnes, filmes, deles, likes og kommenteres. Luca har aldri fri. Dagen starter og avsluttes på mobilen. Alt skal sammenlignes med alle. Alt skal dokumenteres. Familieferier, julaften, bursdager, opp- og nedturer. Luca skal tidvis plages av hodepine, konsentrasjonsvansker, spiseforstyrrelser og søvnproblemer. Luca står i fare for å utvikle angst og bli deprimeret, føle seg ensom, kanskje begynne med selvskading og få selvmordstanker. Ingen trygge voksne har oversikt eller innsikt i Luca sin digitale verden. Luca er mobilavhengig og skal krangle om mobil- og skjermbruk ukentlig resten av barndommen. 15 000 timer skal leves i en usynlig, parallell verden. Og så blir Luca student.

Som studentombud ved Universitetet i Stavanger møter jeg mange studenter som sliter. Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (SHoT 2022) viser at 35 % av studentene våre har alvorlige psykiske plager. En av fem skader seg selv med vilje, og like mange har tenkt seriøst på å ta sitt eget liv. 5 % har forsøkt. Å være student er ingen enkel øvelse. Studietiden er komplisert og kronglete. Men studentenes psykiske helse er blitt så alvorlig mye dårligere det siste tiåret at tiltak i academia for økt trivsel, bedre læringsmiljø og god utdanningskvalitet neppe holder.

Førsteamanuensis og forsker innen kunstig intelligens, Inga Stümke, mener vi allerede «lukter» på skrekkscenariet ved kunstig intelligens. Det handler ikke om Chat GPT. Databaserte systemer fanger opp våre mentale svakheter, finner argumentene som overbeviser oss, tar fra oss kritisk sans og gjør oss avhengige av sosiale medier. Dette sosiale eksperimentet; å slippe unge mennesker ut på sosiale medier der de får anbefalinger og informasjon de ikke kan forsvare seg mot, er skrekkscenariet, sier hun. Menneskelig autonomi og det å ta egne selvstendige valg trues. Er det rart ungdommen sliter, spør jeg. Hvor er det politiske eierskapet og lederskapet til teknologiekperimentet våre unge utsettes for, spør Stümke.

Kan regulert skjermbruk og tilgang til sosiale medier for våre barn være en nasjonal universell strategi for å forebygge psykisk uhelse hos kommende studenter?

Ola Borten Moe, ansvarlig minister på post for våre studenter, uttrykte betimelig nok bekymring for SHoT-tallene, men mente dette ikke er en «enveiskjøring fra samfunnet til studentene» og «studentene må selv legge ned en innsats for egen trivsel». Fra et studentperspektiv er en slik uttalelse mildt sagt provoserende. Fra et studentombudsperspektiv likeså. I beste fall er statsråden indolent. Samtidig kan man forstå en handlingslammelse. For kanskje ligger hverken årsak eller løsning på studentenes dårlige psykiske helse i academia. Kanskje er det tusenvis av timer med eksperimentell barndom som gjør at studentene våre sliter.

Shot 2022 viser at norske studenter i snitt bruker 7 timer på skjerm i døgnet. Hver 4. student bruker over 10 timer. 27 % opplever at livet på sosiale medier har stor betydning for hvordan de har det, og fire av ti føler seg mindre fornøyd med seg selv og eget liv på grunn av sosiale medier. Halvparten av studentene ser seg selv som avhengig av sosiale medier.

Ved UiS velger vi å fortsatt jobbe med å innføre tiltak for økt trivsel, bedre læringsmiljø og bedre utdanningskvalitet for våre studenter. Vi haler mennesker opp av den strie elva. Men hva hjelper det dersom stadig flere faller uti lengre oppe i elvedraget?»

50.000 år før mobilen ble oppfunnet

Endelig, rapporteringsperioden for denne rapporten ender 31.7.2023. Nok et studieår er omme. For ett år siden avsluttet studentombudet med å løfte blikket fra UiS og trygge Norge, for det fantes studenter på flukt i Europa. Studenter som fluktet fra krig i Ukraina og fant veien til UiS. I studieåret 2022/2023 har studentombudet møtt mange ukrainske studenter, og hjulpet flere for at de skal finne seg best mulig til rette ved UiS.

Hver enkelt student har sin historie. Sitt liv. Sine forutsetninger. De fleste studentene ved UiS har det bra. Studentene er ikke først og fremst en gruppe. De er enkeltindivider. Hvert enkelt individ må møtes med respekt og forståelse. UiS har ansvar for at Luca og alle de andre enkeltmenneskene, uavhengig av hvorfor og hvordan valget falt på å ta sin dannelsesreise her hos oss, får den beste opplevelse av læring og liv på Universitetet i Stavanger.

Universitetet i Stavanger, 22.11.23

Maren Anne Kvaløy

Studentombud UiS

Vedlegg

Kategoribeskrivelse

Henvendelsene fra studentene er sortert etter ulike saksområder ut i fra hva som synes å være hovedinnholdet i henvendelsen. Her er noen eksempler på hva som ligger innunder hver enkel kategori. Listen er ikke uttømmende.

Eksamen

- Formelle feil på eksamen, klage
- Eksamenskarakter, sensur, klage
- Begrunnelse for eksamenskarakter
- Oppmelding eller annullering av oppmelding til vurdering

Praksis

- Praksisplass
- Klage på praksislærer/veileder
- Klage på praksisstedet
- Forhold som ikke er regulert, men som angår eksamen/praksis

Studierelatert

- Pensum
- Obligatorisk aktivitet, undervisning, innlevering
- Undervisning, undervisningstilbud, fremmøte til undervisning, språk og målform
- Endring av studietilbud
- Programplaner og emneplaner
- Kvalitet og evaluering
- Studieprogresjon, utdanningsplaner
- Forhold som ikke er regulert, men som er relatert til studiet

Tilrettelegging

- Forsinkelser i saksbehandling av tilrettelegging
- Antall vurderingsforsøk, avbrutt vurdering, gyldig fravær
- Utsatt tid for innlevering
- Dispensasjon for obligatorisk oppmøte/innlevering
- Annen form for tilrettelegging, endret vurderingsform

Administrativt

- Saksbehandlingstid
- Begrunnelse for vedtak som ikke gjelder vurdering av faglige prestasjoner
- Klage på vedtak som ikke gjelder vurdering av faglige prestasjoner
- Informasjon og kunngjøringer
- Veiledningsplikt etter forvaltningsloven
- Andre saksbehandlingsregler etter forvaltningsloven, f.eks. informasjon om begrunnelse, klagerett, klagefrist og fremgangsmåten for klage
  - Annet som gjelder UiS' saksbehandling som forvaltningsorgan

Læringsmiljø

- Fysisk læringsmiljø

- Psykososialt læringsmiljø, ansattes opptreden, medstudents opptreden, konflikt
- Organisatorisk læringsmiljø, studentorgan, studentrepresentanter
- Andre forhold relatert til helse, sikkerhet og velferd

Opptak/studierett

- Opptak til studieprogram eller enkeltemner ved UiB
- Masteropptak
- Andre forhold som ikke er regulert

Ph.d.

- Alle type henvendelser fra doktorgradsstipendiater som omhandler studiesituasjonen og som ikke angår deres ansattforhold til UiS.

Koronarelatert

- Fravær undervisning
- Praksis
- Internasjonale studenter
- Smittevern
- Eksamen
- Undervisning
- Mistet jobben
- Hjemmekontorproblematikk

Skikkethet

- Saksgang og prosess
- Tvilsmelding
- Skikkethetsforskriften
- Skikkethetsansvarlige
- vurderingssamtale

Henvist

- til studentsamskipnaden
- til studiekonsulent
- til veiledningstjenesten
- til Lånekassen
- andre

Andre saker som ikke passer inn i kategoriene over, men som er relatert til studiesituasjonen.

Henvendelser utenfor ordningen

- Studenter fra andre utdanningsinstitusjoner
- Spørsmål eller situasjoner knyttet til Studentsamskipnaden i Stavanger, eller andre
- eksterne aktører knyttet til studiesituasjonen
- Henvendelser som ikke er knyttet til studiesituasjonen

De presiseres at det ikke har vært henvendelser knyttet til alle de overnevnte punktene, men det er eksempler på saker som ligger under kategorien.

Mandat

Mandat for studentombudet ved UiS

Organisatorisk plassering vedtatt av rektor etter drøftinger i sentralt hovedavtaleutvalg 2.12.2019. Mandat er vedtatt av universitetsstyret 26.11.2014 med virkning fra 1.1.2015. Ansvarsområde er fra 1.1.2020 utvidet til også å gjelde doktorgradsstudenter.

Organisatorisk plassering:

1. Studentombudet er organisatorisk plassert i rektors stab med kontorsjef som nærmeste overordnede.
2. Studentombudet rapporterer direkte til styret gjennom årsrapporten.

Mandat

1. Studentombudet skal være en frittstående instans som ikke er underlagt noen instruksjonsmyndighet.
2. Studentombudet skal være en uavhengig bistandsperson som skal bistå og rådggi studenter i saker knyttet til studiesituasjonen. Med studenter menes alle registrerte studenter ved universitetet, inklusive doktorgradsstudenter.
3. Studentombudet skal bidra til at saker løses på lavest mulig nivå, men skal ikke være et klageorgan med vedtaksmyndighet. Studentombudet kan i utgangspunktet ta alle sakstyper som angår studentene, men tar ikke stilling til faglige spørsmål. Studentombudet skal heller ikke bistå i saker som gjelder klage på karakterer, men kan gi studentene informasjon om klagefrister og rettigheter ved klage. Dersom studentombudet ikke selv kan behandle en sak, skal ombudet henvise studenten videre til rett instans.
4. Studentombudet kan ikke omgjøre eller oppheve vedtak som er fattet av de faste beslutningsorganer ved universitetet.
5. Både studenter og ansatte skal kunne varsle studentombudet om kritikkverdige forhold som berører studentenes situasjon. Det skal kunne varsles konfidensielt dersom det bes om det. Dersom det varsles konfidensielt, gjør studentombudet oppmerksom på at det vil være begrenset i hvilken grad saken kan forfølges.
6. Studentombudet skal påse at saker får en forsvarlig og korrekt behandling og at studentenes rettigheter og vanlige saksbehandlingsregler blir ivaretatt.
7. Studentombudet har anledning til å fremme saker direkte til styret eller andre organ med beslutningsmyndighet ved universitetet om nødvendig. Studentombudet har imidlertid ikke møteplikt i noe organ ved universitetet annet enn styret dersom styret i enkeltsaker selv skulle bestemme dette. Studentombudet kan ta saker opp direkte med fakultetets ledelse. Studentombudet kan også melde saker inn for HR-avdelingen dersom det finnes nødvendig.
8. Studentombudet skal fritt kunne ta opp saker på eget initiativ og har rett til å avgi høringsuttalelser i alle saker som behandles på alle nivå, og som direkte eller indirekte berører studentene. Studentombudet skal fritt kunne avgi en uttalelse dersom ombudet finner det nødvendig.
9. Studentombudet skal på eget initiativ kunne iverksette og foreta undersøkelser og rimelighets-vurderinger i forbindelse med behandling av studentsaker og andre forhold som gjelder studentene på både konkret og generelt grunnlag.
10. Studentombudet har myndighet til å innkalle til løsningsfokuserede møter mellom berørte parter.
11. Studentombudet kan synliggjøre og foreslå tiltak det finner nødvendig.
12. Studentombudet skal informere om ombudets rolle og gi opplæring til studenttillitsvalgte.
13. Verken studenter eller noe organ ved universitetet har innsynsrett i studentombudets saker
14. Studentombudet har tilgang til Felles studentsystem, utover dette har ombudet bare innsyn i student-opplysninger eller saksdokumenter i den grad studenten det gjelder har gitt samtykke til innsyn. Studentombudet har taushetsplikt etter Forvaltningsloven § 13. (endret den 30.04.15, RF16/15).
15. Ombudet skal selv fritt kunne avgjøre hvilke saker det vil ta, men hovedområdet skal være saker som angår studentenes studiesituasjon. Studentombudets avgjørelse om å avvise en sak kan ikke påklages. Avgjørelsen skal likevel begrunnes.
16. Det er kun universitetsstyret som kan treffe beslutning om eventuell nedleggelse eller innskrenking av studentombudets mandat.